

39618

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6. } టెన్ పట్టణము 1919వ సం॥ నెవ్వరు నెల ర వ తేది సోమవారము { NO. 131
సంపుటము. ౬ } సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర భాద్రపద మాస శుద్ధ త్రయోదశి ౧౩. { సంచిక ౧౩౧

మంచి మేలు వస్తువుల నే ప్రోగు చేయుము.

రాణిపేటలో నుండు ఈస్టిండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అండు ముగర్ ఫ్యాక్టరీస్ (లిమిటెడ్)
కంపెనీవారి రసాయనిక కాబివారిచే తయారుచేయబడిన మంచి మేలైన

ఎవ్ నమ్ వుప్పు పచ్చ అన్న భేది
ఆర్కాటు అంటురోగ నివారణద్రవము

వివరములకు, ధరల జాబితాకు యిట్లు వ్రాయుడు :

ప్యారీ అండు కంపెనీ, మేనేజింగు ఏజెంట్లు,

పోస్టు బాక్సు నెం 12. మద్రాసు.

(1601)
A

వేసవి మిడిఎండ

శ్రీమతగ నుండి నగరమున వీధులలో ధూళిచేగుచు జననమృత్యునుగ కుండి చల్లనిగాలి కాధానము లేనితరువాత
వాయుచలనమే లేని కాలమున కనలుమాసి కొంతకాలముండి

దిల్ కుష్

సుగంధమును మారగొనదు. ఆ నువానన' మీకు నవనవోద్యాన సుందారానందమును స్మరణకు తెచ్చి అపూర్వ
స్వప్నములను కలిగించును. కావుననే యెల్లవారును

దిల్ కుష్

నీసాలను తన అలంకార వేటికలం దమచ్చుకొందురు.

(1299)

దిల్ కుష్

అపూర్వముగా సౌఖ్యమును అమంచానందకరముగా సుగంధమును కలిగించును. కర్మలంకారములకు నిది నాయక
మణి. వెలలును, సోయయోజనీయమగుటచే తెలియగోరువా రిట్లు వ్రాయవలెను.

కె. ఎన్. వి. అయ్యరు అండు కంపెనీ, 13/286, అప్పాబిల్డింగు, చై నాబజార్ రోడ్, మద్రాసు.

H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

నర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్స్ మాన్యువల్)

మృత్యుమర్తి నమృతాక సంతోషములలో పోవుచును.

గుణములేదని భూభుజేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు దుండ
కలసిన మౌఖ్యవృద్ధి. అండ్
ముఖానికి, జీవితమై న్యులచే పా
క్షగాంచబడియున్నది. ఎన్నివిధము
లందునను మందు గుణముమోలదు,
తేజస్సు మాత్రమే కాక ఎలక,
కుక్క, పాము, ఇట్టి క్రూరులకు
విషబంతువుల కాటులకు నువ్వయో
గించును. వెల పాకట్ 1-8 0.2-0
పాకట్ 0-8-0. 1 దశక పాకట్
వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ నీయి.

విశేషము 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవ్వాలి.
ఉత్పత్తి 100 కి 25 రూపాయలు కలిపిన నియమమును.
నియమాలు:— ధన బిడ్డకిం తెచ్చి,
16 శతకపేకమేష్ట్ర కిచ్చి, సాకాదతల పోష్ట, మద్రాసు.

130 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్పకములను 2 నులు వ్యా
ధావికమైన కొన్ని విధులను అనునరించుటకనే 130
గుచ్చుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమున
వలదు కొంగులేని శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును. ఆ
యువకృత్తిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇప్పుడుగా
నీయబడును. పోష్టచారి యొ మే ను భరించి సంకేత
ము. వెంటనే వ్రాయుకొరదము. (219)

వైద్యశాస్త్ర ముచితకర్ గోవిందజీ,
ఆలంకరికానా కొమఘాలయం, 151/4 బ్రాడ్వే, న్యూఢాన్

ఉచితము ! Free !! ఉచితము !!

వర్కారునందు రిజిస్టరుచేయబడిన నం 2593

అగాస్తాపునందు చేవ్రాలునుద్ర గల్గిన
రసీదు:—ఈ మామైరెందు మాత్రము గుం కొట్టిగా కొను
వారి కివ్వబడును. ఈ మాత్ర లు నే నేనిది గుణ మగతదని
యెడల ఈశ్వరసాక్షిగ ఆ రసీదునందు చేవ్రాలు చేసి 3 మా
సములోగా వారిను పంపిలే వెలను వారును పంపుతాము.
ఈ ప్రతిజ్ఞను మేము రొమ్ముకట్టి చేయుచున్నాము

గుల్షన్ బోర్డు.

కత్తికళకము ! ధాతుపాస్తకము !! రోగనివారకము !!

ఈ మాత్రము మొదటిదినమే అశ్వనామకు గుణము
లను గనుపజుచును. చిక్కినదవుడల బుట్టి తేనీ నిగనిగ వెలుగు
జేయును. శరీరముందు మూర్ఛిగల్గి వీర్యకృత్తిచే ముఖ్య
నిచ్చును. నడుమనోస్పి, వాయువు, డి. ముఖ, క్యాసము, వర్ష,
కడుపునొప్పి, అజీర్ణము, మలబద్ధక, జ్వరములు, మూర్ఛావ్యాధి,
మేనారోగము, మూత్రరోగము, స్వప్నచుంబలి ప్రారము,
స్త్రీలజ్వరము, కాలము తప్పి యుకువకుట నీటిని ముఖము
వారముజేసి రక్తవృద్ధియు ముద్ధము చేసి నర్వబంధవ్యాధు
లను నశింపజేయును. వెల బుడ్డి 1-8 రూ. 1-0-0, 8-8
రూ. 2-10-0. త. ఖ. కలు. ఏకెంట్లు కావలెను. (1728)

దీ గుల్షన్ బోర్డు కంపెనీ, బొంబాయి 2.

The GulshanJohani Co., Nagdevi Street, Nadi Bombay.

ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయమున వెలకుదొరకు పుస్తకముల జాబితా.

1. ఆంధ్ర ప్రతిక సంచిక రాది సంచికలు.

ఆంధ్ర ప్రతిక చరిత్రములతో నిండియుండును.

ముద్రణ సంచిక	కల ప్రతి 1-8	1-0-0
రెండవ	"	1-0-0
మూడవ	"	1-0-0
నాల్గవ	" (కొద్ది కృతులే)	1-8-0
ఐదవ	"	1-0-0
ఆరవ	"	1-0-0

ఇందు విశేష మహాసంగ్రహ చరిత్రము లున్నవి.

మొదట సంచిక	కల ప్రతి 1-8	1-0-0
మరిమదవ	"	1-0-0
తొమ్మిదవ	"	1-0-0
పదియవ	"	2-0-0

8, 9, 10 సం.వికలలో ఆయా సంవత్సరములలో జరిగిన సంగ్రామ వివరములు సంగ్రహముగా చరిత్రములతో ముద్రితము లున్నవి. ఈ పదిసంచికలను ఏక కాలమున కొనుపారితే మొత్తముగా పరసముగ యిచ్చెదము.

2. ఆంధ్రోద్యమము.

ఇందు ఆంధ్రమున సభాస్వరముల యొక శాస్త్రమును, ఆహ్వాన సభాస్వరముల యొక శాస్త్రమును, పీఠ చరిత్రమును, చిత్త శిక్షణమును సలక్షణముగా చక్కని శైలిలో సద్దలక్షణములతో వివరింపబడి యున్నది. కల ప్రతి 1-8 1-8-0 చిరునామము:—

ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయము పోస్టు బాక్సు 212 మద్రాసు

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస

ఉపశోకావ్యములు, శైలిమలభరము. ప్రతిదినునది తరింపదగినది. కొద్దికలుముద్రణ మిగిలియున్నది. త్వరపడుడు. కల 1-8 0-12-0, పోస్టేజి 0-8-0. శ్రీరామకృష్ణమందిరం, గోదాగుడి, మత్తలపల్లిం. (1700)

మలయ చందనము

(1251) ఆంగ్లేయులకు మతారాధన మందు భుజ్యమైనట్లు ఎవరికి తెలియదు. అక్కడ తేలు. పిత్తకారకముగా కలపబడినది. చక్కని పై నా మలయచందనము ఎటువై తెలుపు, పచ్చి జను మూడు విధములు. ఆంగ్లేయులకు మతారాధన మున్నది. కల 1-8 0-12-0 గందరగోళము, రాజనాథం.

Vitafer

The Greatest of all Tonic Foods

is a nerve food which may be taken absolutely without risk of overstimulation or reaction, and with entire medical approval, because it rebuilds natural forces and replaces the daily expenditure of nervous energy.

Obtainable from Spencers, Madras and Branches.

Vitafer Small Tin	2 4 0
" Medium "	3 14 0
" Large "	6 12 0

ఆంధ్ర ప్రతికములు

[విలుకూరి వీరభద్రరావు గారు]

శ్రీమత్పితామహ పురాణాంధ్రోద్యమ మందలివారి భద్ర పితం బద్ధించి తమ ఆధ్యాత్మికభావములచే విశిష్టమైన విజ్ఞానము వివేచనము గల్గించుచున్న శ్రీమదులు మహారి కుభూరావు గారు నేడొంధ్ర ప్రతికములపట్ల మన కలక్షు నై కొని, అవవాదముచేయును, అభియోగాపాదకమును, అపారభోధకమును, అభ్యాసనిలసియు నగు శిక్షితో నొక వ్యాసమును వ్రాసి యాంధ్రప్రతిక సలంకరింపజేయుట మనీ యాద్యవ్యవితేష మని తలంచెదను. ఆంధ్రులచరిత్రమున నాంధ్ర ప్రతికములకు ముఖ్యమైన విశిష్టత! పద్యనామ కులను సంకలనాలవారి నుడివిడియు! పద్యనామకులను సూర్య ప్రత్యేకవ్యాసమున వివరింతును. మొదటి వివరమును ముద్రించు ముద్రామైన బుద్ధితో జరిపించి సత్యమును భర్తమున త్రిమింపకుండ నాయభిప్రాయమును వెల్లడింతును. దానిని చిత్రించి భక్తియును చరిత్రయు నగు వారు యథార్థ మును గ్రహించి తెలుపుదురగా! నావాద ముగత్య మైన దైవ, భావభూయిష్టములైన భాగములను నిరూపించినవో దానిని తొలగించి సంస్కరించి మరల ఆభాగములను బ్రక టించుటకు సంసిద్ధుడై యున్నాడను.

[తేలికపంపకములు:—] (చాచీరవాదమున జలము గొరక బుద్ధి, అత్యధికముగ నుండుటచేత దమనములు మిక్కిలి ప్రాచీనములైన నవియు, ఘనములైనవియు లోకమునకుర్యతేక రింపనంది కులాభిమానులు, భర్తాభివరతిలేక కేవలము కుటీం భర మాత్రమై తిమ్మగిరియందుకొని యుండునట్టి నందీకుల చేతనకవుల చేతను యథార్థ చరిత్రమును తెలిసికొనటమ నైతికాంధ్రం ప్రాచీనగ్రంథములలోగొత్త గవీసవివరములను జేర్చించియు, నూర్చిత్రరాణములను, నూర్చిత్రగ్రంథము లును, నూర్చిత్రకలను కల్పించియు చిత్తలను వెల్లడింపి నత్పాదించి, స్థలపురాణములను పుట్టింది. కల్పిత కథల నెన్నిటిలో యల్లి. వేయునే! యథార్థములను చరిత్రములు నయథార్థములను ఏమయములతో నూరుకొని యుండుట చేత సత్యమునుండి నర్త్యమును విడదీయుటగా గవ్వ మెక్కడను చున్నది. పరస్పరసంబంధము లేని గ్రంథము లనేక ములు గలవు ఒకగ్రంథమునకే పరస్పరవ్యత్యాసములు మొండుగల గవ్వలును. అత్యధి భవప్రమాదకరములైన ననంత నవ్యము గానగును. కాని బుద్ధిపూర్వకముగ సత్యమును విజ్ఞానము చేయుటకై వ్రాసినవిదిన గ్రంథము లగుటవలన వారి పరిజ్ఞాన చరిత్రమును తెలిసికొనటమం బ్రతిబంధకము లగు చున్నవి. ఆంధ్రులలో పరిజ్ఞానచరిత్రమును చక్కగా గ్రహించి గ్రహించుటకు భేదములవలన గలిగిడి యావత్తుల నుండి యాంధ్రజాతిని విడదీసి శిష్టకాలములో నభివృద్ధి గాంచ గలను. చరిత్రకారులు మరలను స్వాధ్యాయములై కృషి నజరపలయును.

సమకాలాభిమానము గల మహాసంఘములవారు క్రతి ఘటించ వచ్చును; మహాపండితులును, మహాపురుషులు "మీరు పండితులు కా"నని, "భాషాభాషము లేనివా" రని మీరు చెప్పిన వాని కపార్థములు కల్పించి గేలివేయుచు మహాసంఘ ముల నుద్దేశించి జేసి క్రతింపకుటలు కావచ్చును; నష్టమైన క్లితి గ్రహములవలె, మీతో పోరాడవలసి వచ్చును. బంధువులు, మిత్రులు, మొదలగువారు నిమత్సానా పజుపవచ్చును. ధనికులు వీరకృషికి తోడ్పడక మారముగా తోలగి పోవచ్చును. ఆ యి నను చరిత్ర కారుడు నుష్కిర చిత్తుడై స్వయం కృషిని పీడక వైర మునే నమ్మకొని సత్యాన్వేషణమందు జాతిపరిజ్ఞానచరి త్రమును సాధించుటకై చారిత్రిక సత్యములను లైకుట దీసి ప్రకటించినవో సంఘసంస్కరణము కులభూభక్తియై యల్ప ములైన భేదములు తొలగిపోయిన జిత్తుమయన యాంధ్రమునో సరళ మేర్పడి యల్పకాలములో నాంధ్రజాతిని మహా స్మృతపాదమును పొంది లోకమున కన్న కెక్కగలను. ఒక వేళ చరిత్రకారునిపట్ల జేతము కృతజ్ఞతను వహించకున్నచేత సర్వస్వమును భారపోయవలసి వచ్చును, తుదకు దానిపాణ ములను సయితము అర్పించ వలసి వచ్చును వెనుదీయక తన విద్యుక్తవర్తనమును నెఱవేర్చుకొనుటకు దగులేని వాని స్థాన మున వలెయొక చరిత్రకారుడు ప్రజేపించి ఆ మహాత్మ్యార్థ మును సాగించక మోడను.

నా కట్టిసంకల్ప ముదయించిన జేతచరిత్రమంతయును నవిద్యారమణులచేత బాట్టుకొనబడియుండుటంజేసి బహుశం వ్యసరములకు గాని నా సంకల్పము నెఱవేఱునట్టి భాగ్యము కట్టిపడి కాదు. పట్టెను! ఆంధ్రజాతిగమమును రాజయోగము నట్టిపట్టయ్యె.

శూద్రులనిన దెవరు?

ఆంధ్రప్రతికములకు ముఖ్యమైన విశిష్టత! పద్యనామ కులను సంకలనాలవారి నుడివిడియు! పద్యనామకులను సూర్య ప్రత్యేకవ్యాసమున వివరింతును. మొదటి వివరమును ముద్రించు ముద్రామైన బుద్ధితో జరిపించి సత్యమును భర్తమున త్రిమింపకుండ నాయభిప్రాయమును వెల్లడింతును. దానిని చిత్రించి భక్తియును చరిత్రయు నగు వారు యథార్థ మును గ్రహించి తెలుపుదురగా! నావాద ముగత్య మైన దైవ, భావభూయిష్టములైన భాగములను నిరూపించినవో దానిని తొలగించి సంస్కరించి మరల ఆభాగములను బ్రక టించుటకు సంసిద్ధుడై యున్నాడను.

"భోవంతి భిక్షుంతి ఇతి మూలము: కుచకోశ" అనఁ గాగ నేకము నుండువారు ముఖ్యమైన విశిష్టత! పద్యనామ కులను సంకలనాలవారి నుడివిడియు! పద్యనామకులను సూర్య ప్రత్యేకవ్యాసమున వివరింతును. మొదటి వివరమును ముద్రించు ముద్రామైన బుద్ధితో జరిపించి సత్యమును భర్తమున త్రిమింపకుండ నాయభిప్రాయమును వెల్లడింతును. దానిని చిత్రించి భక్తియును చరిత్రయు నగు వారు యథార్థ మును గ్రహించి తెలుపుదురగా! నావాద ముగత్య మైన దైవ, భావభూయిష్టములైన భాగములను నిరూపించినవో దానిని తొలగించి సంస్కరించి మరల ఆభాగములను బ్రక టించుటకు సంసిద్ధుడై యున్నాడను.

శ్రీవభాష.

శ్రీవభాష నువహించుట వాడు సహజ ముట. అం దువలన యాధాగ్రేసర సంతతి వారయిన క్రిత్యమునకును లకాగ్రహకారణ మైనదట! ఇట్టి వీరయోగనామకం గా రణభూతమైన యాత్రవభాష యెట్టివో ఈదిగున నుదాహరిం చుచున్నాడను చిత్రింపుడు.

"ఈ చరిత్రమును చదివినవర్తము వర్తమానకాలమున నాంధ్రజాతినుండు క్రిత్యములను రాజపుత్రులనియు వ్యక్త రింపబడుచున్న రాచవారు బలిజ, కమ్మ, వెలమ, రెడ్డి తెగల లోనుండి యేర్పడిన యొకపత్త్యేకకుల మని భోధపడగలను. వీరప్రాచీనులు కాననములలో చతుర్థకులమువారు మని చెప్పు కొని యున్నారు. ఇయ్యది నేను తెచ్చి పెట్టిన కల్ప నము గాదు. వీరప్రాచీనులు జనరంజకముగా బహులము చేసి రాజు లనిపించుకొన్నట్లు కాననములు ఘోషించుచు న్నువి. అట్టిరాజులయొక్కయు వారి బంధువర్తయొక్కయు సంతతివారగుటంజేసి రాచవారు రయిరి. ఇక్కలమునందు వీరిని రాజపుత్రుల నుట భర్త్య మగును. ఉత్తరజాతినుండలి రాజపుత్రులును వీరివలెనే చతుర్థకులమునుండి వచ్చినవారే యగుటచేత వీరాచవారు వర్తమాన తాము తక్కువవార మని యు ఉత్తరజాతిరాజపుత్రులెక్కువవారనియుం జరింప నక్కల లేదు. ఇట్లని యెరులు వీరి నధిక్షేపించరాదు. గుణ కర్మములచేత వర్ణవిభాగ మేర్పడినదే కాని వర్ణాగ్రహ భర్త్యము లేర్పడుటకుం బూర్వ మందలము నమానలే!"

ఆని నూంధ్రులచరిత్రములోని రెండవభాగపు పీఠికలో వ్రాసి యున్నాడను. వారి కాగ్రహకారణమైనది వైవాక్య ములలోని యంతర్భావమై యుండవలయుగాని యందలి భావయై యుండదు. మఱియు నేను సత్యమునే వ్రాసియుండి నవో నితరుల కాగ్రహకారణ మైనను చరిత్రజ్ఞులు విచారింపక ఉండెనువారట!

ఏదేనివిడిసంవత్సరమును దాటిపోయినను ఏకారణము చేతనో చరిత్రజ్ఞులెవ్వరును నాయసత్యమును దెలిపి నాకును

తత్సంఘమునకును దేశమునకును మహాపాపమును చేయక మానమని నహించి యురకున్నాడు. ఇతరులమాట కేమి. ఈ యత్యుక్త చరిత్రజ్ఞుడైన, కష్టమును తోకమునకు వెల్లడింపక ఇంతకాలము విచారించుచు మానమునహించి ఏల యూరకొని యుండవలసివచ్చెను? ఇట్టిదోషాలోచనము జేయు నీయత్యుక్తచరిత్రజ్ఞుఁ డిక్కడైనను నే నేమి వాగిని నేనో దానిని చక్కఁగాఁ బరిశీలించి వాగినదానికిఁ బ్రత్యుత్తర మియ్య సాహసించి ఏమి యభిప్రాయము నొప్పించుమాగా నుడును. కాని యూరక యనుయాయుడై యొక సంఘమువారి నుత్తేజింకఁ జేయుట పాదీయకువా? ఈ యత్యుక్తచరిత్రజ్ఞుఁడు నేను వాగినదానిని పరిశీలించుచు నేలవడిచి సానుజేయుటకు పోరఁబడినాఁడు. ఏకత్వలిత వెట్లు కలిగిమించునో చదువరులే సాక్షులై పరిశీలించుక!

కాకతివంశము చతుర్థకులము.

ఒకటియెందు దృష్టాంతములను బట్టి మొదట నేను కాకతివంశ మార్గమున ద్వియవంశ మన గ్రహమునదియి. కాని తరువాత దృష్టాంతములవల్లయుఁ జతుర్థకుల మని మోక్షతది అట్లే నిర్ధారణము చేసితిని. అందుల కనేక దృష్టాంతములను చూపితిని. ఇప్పుడు నున్నారావుగారి పరిభ్రమన నా కృత్యములైన విషయములను గన్పెట్టినకంటె! అంధకకత్రిమందలి మందపాటివారను క్షుత్రియలే కాకతియగుటకు లభియు, వారిలోఁ గొందఱు “వేంకటాచలము కాకతివర్మ, నారాయణరాజు కాకతివర్మ, హరిహరదేవరాజు కాకతివర్మ” అని పేర్కొనినవలె, “కాకతివర్మ” యను బిరుదమును బ్రెట్టుకొనుచు న్నారనియు, మాచిమంజుగిరి సోమదేవరాజీయము మంద పాటి నారాయణ రాజునకు గృతి నిచ్చి యతనికి గాకతియ న్నయ్యుండని యభిప్రాయము నాఁ దనియు, వీరు యజ్ఞోపవీతము లను ధరించి వేదవిహితకర్మలచరించుచున్నారనియుఁ బలువు చున్నారు. ఇది క్రొత్తసంగతులు కావు. ఇది యెవ్వరియను కాకతివంశము చతుర్థకుల మనుదానిని బాధింపవు. కాని చతుర్థ కులమునందేయి యంధక క్షుత్రియకుల మేర్పడిన దను నావాదమునే బలపరుచుచున్నది. ఈ యత్యుక్తచరిత్రజ్ఞుఁడు (క్షుత్రియము నున్నాఁడు) యేమియుండల పిరికి యజ్ఞోపవీతధారణ మెట్లు నచ్చు? (క్షత్రియ, కన్య, దోష్ట్రాని పావచ్చిన యత్సరము గాంచి ముప్పిపుత్రి దని భ్రమించి యామె ప్రసవమున రెంటినిగాంచి యీతని కి కొమ్ములెట్లు కచ్చెను? అన్యైకదేవ మువ్వకృతగుణధను జ్ఞప్తిఁ దెచ్చు నాయుడు.

యజ్ఞోపవీతధారణము కానింగల కెట్లు వచ్చినది? ఒడ్డల కెట్లు వచ్చినది? ఈధారణ మెన్న తెగలకు లేదు? ఇంజేమి వింతకలదు? ఎందుకొందఱో మెదలకఁ దిగిలిం చుకొను దారపుపొగులు యజ్ఞోపవీతము లనిపించుకొనువా? యజ్ఞోపవీతముయొక్క యర్థమును వీరు గ్రహించియుండిన నెట్లు క్రక్షింకఁగలరా? వర్మ యనునీరు చివరఁ జేర్చుకొన్నం తమాత్రమున నార్యక్షుత్రియ లగుదురా?

ఉయ్యూరు శరణాలోఁ జేరిన ముడునూరు గ్రామములలోని రామకృష్ణాలయములో నొక శిలాస్తంభముపైని “రాజరా” జనుననఁడు.

“చతుర్థవంశక్రథవా శ్రుత్యోఽపః ।
శంభుం సమారాధ్య తిహిభిరాజాః ।
ధాత్రీవతిత్వం (భువి?) దత్తయత్వం ।
వర్మాంతనామఽపి సర్వేంద్రియామ్ ॥”

అని చతుర్థకులమువారు సర్వేంద్రియామ్మైన “వర్మ” బిరుదమును నామాంతమునఁ జేర్చుకొనుచుండేదానిని కానన ములో వ్రాయించినాఁడు. ఓరుగల్లు రాజధానిగా నాంధ్రదేశమును పరిపాలించిన గణపతివంశవక్తరి క్షుత్రియఁడంట! అతని మనమరాజీమహుడైన రెండవ క్రతాపత్రదేశవక్త వక్తరి కూడఁడంట! అహహ! ఏమి యాచమత్కారపు పరిభోధనము! గణపతివంశము నెదరుద్యోగి, చిరుద్యోగి, యను నిర్వృత భార్యలు గలరంట! వీరినామములు కాననములలో నెచ్చటను కానరావు. గణపతివంశవక్తరికిఁ బిమ్మట పరిపాలనము చేసిన యతని కొమార్తెయగు రుద్రాంబికయు క్షత్రియ సోమారాజుడని యని విద్యానాథ మహాకవి క్రతాపత్ర దేవయ్యోభూమమగ్రధమున నిట్లు చెప్పియున్నాఁడు.

“నై వోమా చలి నిర్విస్త సోమాచలి పృథామగాత్, తన మతా వా సాక్షా ద్దేవో గణపతిః పితా.” వీనిసందర్భ మే మన్నన, రాజా (పురుషవేదముతోనున్న రుద్రాంబిక) రంగధమునకు నేలించి కాకతియగుట కులవేత్తఁడై

న గ్వయఃభూతేభ్యం భవిష్యత్కాలమున నెట్లు రాజ్యవతి పాలనమునఁ గర్వనీయకలయునో ఉపతేజ మిచ్చుటకై తన కృష్ణములో సాక్షాత్కరించె నని చెప్పెను. అంతట పురోహితుఁడు, నీవంటి పృజలు మార్చిమే స్వయంభూతవని సాక్షాత్కారమును ఉపతేజమును పొందుటకు అర్హులనియును, అట్టి నిజమాయనకు తంద్రిచేయవలసిన విధ్యుక్తధర్మములలో ను క్కటి కావున నఁదు మాట్నవిశేష మేదియు లేదనియు, నీకల్లికి సోమారాజుఁడయ, నీతంద్రికి గణపతియనియు నామము అందుటచేత గ్వయఃభూతవని (అర్ధవారీశ్వరనియాకృతి) సంతాన మనవించుకొనఁటకు నీకు స్వర్గము గల దనియు బ్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

మఱియు గణపతివంశుడు వెలనాటిపై దండెత్తవచ్చి చతుర్థావస్థయైన పిన్నవోడనాయకుని జయించి యతని కూతుఁడగు నారమ్యును పేరమ్మను పెండ్లియాడి యానుండ రీతులుల ద్వితీయసోదకుడైన జయవనాయకి గణపతివంశమున కాధికత్య మిచ్చి గొప్పపదవికిఁ గొనవచ్చె నని చేబోలులోని జయవనాయకుని కాననము తెలుపుచున్నది. గణపతివంశవక్తరి కర్తరి తండ్రియైన మహాదేవరాజువంశములోఁ బుట్టిన మల్లాల దుర్గాధీశ్వరం దగు గుందాగ్రామభార్య నని దెలుపుకొనుచు కోఁబుద్ధాధిపతులు రగు కుప్పాంబధిరవేర దానముచేయుచు వాగ్వింధివనములో చతుర్థకులములోఁ గాకతివారి లరాజు (గణపతివంశవారి) పుట్టె నని ఈక్రిందిట్లేఁజూచు దెలుపుచున్నది.

“అన్యైక చతుర్థో వర్మన్ మఖభావనాపాదకః, అన్యైక నచ్చావహానీ భూతాని స్థావరాణిచ అథ స్వీకృత కర్మక్రమనిర్వహణతః, బాతా ద్వితీయః పన్నా చతుర్థకుల మజ్జ్వం.”
“త్రైతావేదకృపాలపాఠాభిధానం వీరాంశవర్ణనం దర్పదర్శ మనర్థం సమచర త్రిః (త్రతాపాలః, యస్యోదంబిత కాక తీశ్వరకులక్షీరాబ్ధిసంవర్ధన స్వరః, పౌరధానాంకృతిచందమా స్వయంభవ తోష్ట్రాభిధానో (ఇది కర్మమని కాననము.) మఱియు నీమె బూదభూత కాననములోఁ గూడ నిట్లే చెప్పబడి యున్నది.

ఇంతయు కాదు. గణపతివంశవక్తరితోఁ బుట్టు వగు మైలంబ, చతుర్థవంశ సంభాతుఁడను నతపాటివిషయాధీశ్వరుఁడు నైన బుద్ధరాజుకొడుకు రుద్రదేవరాజున కిచ్చి వివాహము చేయఁబడియె నని మైలమ్మ త్రిపురాంతక కాననము కలన తెలియుచున్నది. క్రిగణపతివంశ వక్తరి మేనకోడలైన బయ్యలమహాదేవి చతుర్థవంశ సంభాతుఁడను, ధవంజయ గోత్రుఁడను, క్రిధాన్యతీ పురాధీశ్వరుఁడు నగు, కోటకేత రాజున కిచ్చి వివాహము చేయఁబడియె నని బయ్యలమంబ ఎనమదలకాననములన తెలియుచున్నది. ధవంజయగోత్రుఁడైన కేతరాజుకల్లి యైన సబ్బయజేవి చతుర్థావస్థయ సంభవం డైన కెల్లపాటి వీరరాజేంద్ర వోడరాజునకు పుత్రికయు; వెలనాటి మూడవ గొంకరాజునకు తోఁబుట్టువునై యుం డెను. ఈ సబ్బయజేవికిందే యైన వెలనాటి వీరరాజేంద్ర వోడమహారాజు, చతుర్థావస్థయ సంభాతుఁడను, దుర్జయకు లాభరణుఁడను, బుద్ధవర్మవంశోద్ధారకుఁడను నగు కొండవడ మటి బుద్ధరాజుతోఁబుట్టు నైన యక్కాంబికను వివాహ మయ్యెను. ఈ యక్కాంబికపుత్రిక ఁడగు వెలనాటికల్లి త్రిపురవోడ గాంగేయ గొంకరాజు, వైకెప్పిన బుద్ధరాజు వంశమున జనించిన జయంబికను వివాహ మయ్యె నని చంద వోలలోని బుద్ధరాజు కాననము తెలుపుచున్నది. క్రికాకతి గణపతివంశ వక్తరి కర్తరి తన కన్య తీయ కొమార్తెయైన గణపాంబను చతుర్థకులముఁడను, ధాన్యవతి పురాధీశ్వరుఁ డును రుద్రరాజుకుమారుఁడు నగు వేతరాజున కిచ్చి మహా వైభవముతో వివాహము చేసెను. ఈ క్రతారముగఁ గాకతి గణపతివంశవక్తరి తాను చతుర్థావస్థయసంభవతైన క్షి లను పెండ్లియాడియు, తనతోఁబుట్టువులను కొమార్తెలను చతుర్థావస్థయసంభవత కిచ్చియు, సంబంధభాంధవ్యములను నెఱపి నప్పుడును, కాకతికుడవేటి ప్రసాదాసాధికరాజ్య లక్ష్మీ నివాసుడైన మల్లాలగుండయ దండనాధునిభార్య యైన కుప్పాంబ (బుద్ధాధిపతులు) కాకతివారిరాజు చతుర్థ కులమునఁ బుట్టె నని, కాకతివంశము చతుర్థకుల మైనట్లు, కాననము వ్రాయంత సాహసించినప్పుడును నేదవిహిత కర్మానుష్ఠానముగల క్షుత్రియ లనుట యెట్లు? ఇట్టి క్షుత్రి యకులము కా దని యెఱింగియే క్రతాపత్రదేశవక్తరి యస్థానవంశిత కర్మక ఁడు వి ద్యా నాథ మహాకవి “అన్యైకేంద్రకులవక్తరి మన్మథ ద్వం కాకతియావస్థయన్” అని సూర్యచంద్రావస్థయనుల సలికెయించిన కాకతియావస్థయ

మని చతుర్థావస్థయగాఁ జెప్పి తప్పించి
అగదాళ ముమ్మడినాయకుని పాశాల
చేవుని గురు నై న శివశేఖరమహామని మః
నను, కాకతివంశము సూర్యవంశమని వర్ణిం. మునుపడలము
టికి వంశాభి భేదించి యున్నది. గణపతి
కాచోడుని దుర్జయనిచేర్చియుండుటచేతనిది. 20,500
నెలంగనివారిచే వాగ్వింధివనని యూహించు 20,500
గఁ గాకతి సూర్యావస్థయములోనిదే యైన యెవలపబడినది.
ధర్మ. ‘సావాసాంశం మైందవంశ మహాతీ యేభ్యశిశువు
తే, తే జాతే ఁఘనీ గురై ర్విజయి శ్రీకాకతి యప్రసహ
అని సూర్య చంద్ర వంశ మబాలిక
భి వన్న మై న దానిని గా నేల చె వ పురంభ
తన గ్రంథమునందు కాకతి వంశమున తదవంశీయు లైన యా
వర్తలను సమ ప్రవిధముల క్లాపించిన విద్యానాథ మహా
యంకటివాఁడు, కాకతియలగుచువు సూర్యవంశ మని వర్ణిం
నప్పుడు తా నేల తల్లివన్న మైన వంశ మని వర్ణింపవలయును
మఱియును, అని తల్లి కాననములో “కాకత్యాః కరకక్తేః
కృపయా మాక్యాంబే వల్లికా కాశీత్, పుత్త్రై మసూర తక్షర
కుల మనఘం కాకతీయ సంజ్ఞ మభూత్.” అనఁగా కర
కక్తీయైన కాకతివంశయుక్త కృపయే నొకగుమ్మడితీగవ
పుత్రికఁడు కలిగినయి, వానికుల మే కాకతీయసంజ్ఞయై
వరంగులన్న దనియును తాత్పర్యము. అని తల్లి కాననములో
(బహు క్షుత్రియ) నై కులము వర్ణించిన తరువాత.

“అత్యుతా పావనిహితాః కృతాకు ఘనపుష్పవనితే
వభుజః కూదా కృతకృతాతి క్రథవా శ్మూరాః తోష
కారపరాః.
వైక్యాః ప్రకాంత్యావరణ క్రదానైః
పౌరీయా గురై ర్విప్రహితా భవంతి
కూదా సరేంద్రాః క్షీరతక్షణా వై
స్వరై ర్ద్రవైః క్షుత్రియభూతకుల్యాః.”
అని కూడసరేంద్రులు క్షుత్రియభూతకుల్య రని
యభిప్రాయం త్రిలింగదేశమున కొనియాడి వైవిధ్యముగాఁ గాక
తివంశము నమానుషరీతిని వర్ణించెను. కాకతి యనునది యొక
వైవశేషతేరు. కాకతియను కరకక్తీని గొల్లువారు కాకతి
యలు. వీరు మొదట వైవయగ నుండి కైపు లయిరి. బాగ్
మృణమతమును పోషించిరి వీరు చక్రవర్తులై యాంధ్రదేశ
మును బరిపాలించిరి. వీరు వేదవిహితకర్మానుష్ఠానముగల క్షు
త్రియము గాక, చతుర్థకులమువారుగనే యుండి చతుర్థా
వస్థయలతోడనే సంబంధ భాంధవములను నెఱపు యెప్పుడు
వాకు వహించిన యెన్నతపదవిని బట్టి కొందఱు అననీల?—
విద్యానాథునియే సా మాన్య క్షుత్రియ వదము ను క
యొకపటితి శ్రేష్ఠులయై క్షుత్రియలని వర్ణించియున్నాఁడు.
‘క్షత్రాత్త్రాయిత ఇతి క్షుత్రిః, తస్మాత్కర్మ క్షుత్రిః’ క్షత
మఁగా నాకముదానినండి రక్షించువాఁడు క్షత్రు ఁడు అనఁగా
రాజు వానియవర్తము గనుక క్షుత్రియ ఁడయ్యెను. కర్మా
మును బురస్కరించుకొని చతుర్థకులమువారు మహావదన్తులను
పొందినప్పుడు బ్రాహ్మణులు “స్వత్రయోజనాగ్రము వారిని
క్షుత్రియలనుగానే పరిగణించి క్లాపించుచున్నను వారు
వేదవిహిత కర్మానుష్ఠానవరణ కానండున, వారితో సంబంధ
భాంధవములు, భోజన క్రతిభోజనములు లేవు కావునఁ గుల
మును చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడు చతుర్థకులముగనే ఎప్పుడు
దురముననే యుండుచు వచ్చిరి. కాకతీయసామ్రాజ్య మస్త
మించిన వెనుక తురుష్కా లీదేశమును జయించిన కాటకుండి
యని నీయాంధ్రక్షుత్రియముల తమచి చతుర్థవర్ణ మని చెప్పకొ
నుట మానివేసివారు. దక్షిణ హిందూస్థానమున క్షుత్రియవై
శ్యకులములు లేరని కొందఱు బ్రాహ్మణులు యభిప్రాయము.

“ఇత్యేకానా మయం వంశ స్సుమిత్రాంతో భవిష్యతి,
సోమవంశం కతా నస్తం కృతావా స్థాయవ్యతి, నందాం
తం క్షుత్రియకులం వేదవైదికసంయుతమ్.”

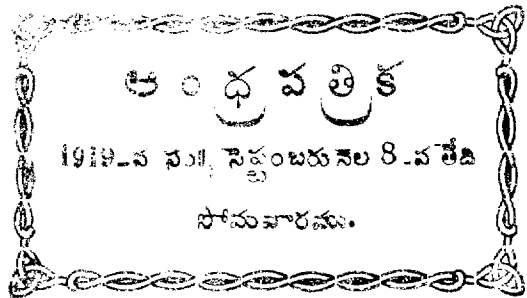
అను వచనముల కన్పట్టుచున్నది. ఇప్పటికి 800 యేండ్ల
క్రిందటనే మహావాచావ్యులవారు క్రుతి స్మృతి సూత్రాదుల
లో వక్కాణించిన ముఖ్యబ్రాహ్మణులు ముఖ్యకూడ్రులు లే
రనియును, క్షుత్రియవైశ్యులస్వరూపమే లేదనియును తగాకర
స్మృతివాగ్ధ్యానములో విస్తృతముగ నుడివియున్నాడు. ఇం
దునకు నే నంగీకరింతును. క్షుత్రియవైశ్యసంఘములు కలవు.
అయ్యవి చతుర్థకులమునందే యేర్పడినవి క్షుత్రియవైశ్యసం
ఘములుగఁ బరిగణింపక తప్పదు. అంధ్రక్షుత్రియసంఘము
యొక్కయు అంధ్రవైశ్యసంఘముయొక్కయు వయస్సు ఏమా
లుతాబులకు మించదు. వీరి పురోవృత్తచరిత్రములు ముం
దు వ్రాఁడబోవుద్యానములనుల పోషకదేగలవు. కాన గ్రం
థ నిర్వహణిచే నీ వ్యాసము నిరతితో యగించుచున్నాడు.

అను వచనముల కన్పట్టుచున్నది. ఇప్పటికి 800 యేండ్ల
క్రిందటనే మహావాచావ్యులవారు క్రుతి స్మృతి సూత్రాదుల
లో వక్కాణించిన ముఖ్యబ్రాహ్మణులు ముఖ్యకూడ్రులు లే
రనియును, క్షుత్రియవైశ్యులస్వరూపమే లేదనియును తగాకర
స్మృతివాగ్ధ్యానములో విస్తృతముగ నుడివియున్నాడు. ఇం
దునకు నే నంగీకరింతును. క్షుత్రియవైశ్యసంఘములు కలవు.
అయ్యవి చతుర్థకులమునందే యేర్పడినవి క్షుత్రియవైశ్యసం
ఘములుగఁ బరిగణింపక తప్పదు. అంధ్రక్షుత్రియసంఘము
యొక్కయు అంధ్రవైశ్యసంఘముయొక్కయు వయస్సు ఏమా
లుతాబులకు మించదు. వీరి పురోవృత్తచరిత్రములు ముం
దు వ్రాఁడబోవుద్యానములనుల పోషకదేగలవు. కాన గ్రం
థ నిర్వహణిచే నీ వ్యాసము నిరతితో యగించుచున్నాడు.

కావలయును.

జేశమునందు వ్రాసినట్లుగా ముఖ్యకట్టలును
తల్లి ముఖ్యకట్టలును నుండియు, ఇతరమువ్రాసినట్లు
నీయు, వ్రాసినట్లు వ్రాయగల సమర్థులును, తమకు
భవించు నాచులనును, తమకును నుండి తలచిన
వ్రాసినట్లుగా వ్రాయగలను, మాకు వ్రాయగోరెదము.
ప్రతివ్రాసినట్లుగా వ్రాయగల కట్టలును తలచిననున
, తలచినట్లుగా తెలిసి, సంఘమును నేనివదలనుకొన్న
, తలచినట్లుగా వ్రాయగల మొదలను.

ఆంధ్రపత్రికాధిపతి.

రాయబారములు

పార్లమెంటు ఉపసంఘము.

రాయబారులు పార్లమెంటు కమిటీ సమక్ష
మున దెలిసిన యభిప్రాయము లిటీవల నందిన
కుత్రికలయందు బ్రదుకించబడినవి. రాయబారుల
భావములను దేశాధిపతియను వరసైన భేదము
లను సహించుటకమును జేయుట కవకాశములు
గలిగినవి. ఇంగ్లాండుచేరిన రాయబారులను సీక్రింది
తరగతులకు తీర్చబడును.

- 1. జాతీయ మహాసభ రాయబారులు: ఇందు లోక
మాన్య తిలక్, వడేజ్, కపర్దే, వి.వి. మాధవరావు, చెంచయ్య
గారలు మొదలగువారు గలరు. 2. మితవాదుల రాయ
బారులు: ఇందు శ్రీనివాసకౌత్రి, నురేంద్రకాథదేవర్, శింతా
మణి, రామచంద్రరావు, సుందర్, మొదలగువారు గలరు.
3. ప్రాంతీయ స్వరాజ్యసమితి: ఇందు తిలక్, కపర్దే, కల్కా
యగారు గలరు. 4. ఆఖిల ప్రాంతీయ స్వరాజ్యసమితి:
ఇందు సి.వి. రాయస్వామి అయ్యరు, జి. బి. హర్షిమనుగా
రలు గలరు. 5. జాతీయ స్వరాజ్యసమితి: ఇందు బెజంట్లు,
వాడియా, జమ్నా నాథు, మొదలగువారు గలరు. 6. ఆఖిల
ప్రాంతీయ మహాసభసమితి: ఇందు జమ్నా, భూర్తి,
యానూలు మున్నేలగారలు గలరు. 7. బ్రాహ్మణజేతలు:
ఇందు మార్కా మేకలరెడ్డి నాయుడు, కోకా అప్పారావు,
తులసిదాసుగారు, మొదలగువారు గలరు. 8. చెన్నపురి
భూస్వాములసంఘము: గామానాయుడిగారు. 9. ప్రెసి
డెన్సీ సంఘము: చక్రపాణిగారు. 10. క్రైస్తవులు: ఇందియ
పురు గలరు. 11. అంగ్లో యూరపియనులు: పెర్నిగారు మొద
లగువారు. 12. హిందూజాతీయత్వము: సర్ జేమ్స్ మెన్
సన్ సర్ ప్రాంతీయ స్వరాజ్యసమితి మొదలగువారు. 13. క్రైస్తవ
క సాక్షులు, సాక్షులతో ప్రభువు, మొదలగువారు.

భిన్నాభిప్రాయములు గల రాయబారులకు
రాజ్యాంగ నిరీక్షణము సమానముగ నుండుట
దుర్లభము. జాతీయ మహాసభ స్వరాజ్యసమి
తులు మితవాదసమితి సమానాభిప్రాయము
లను తెలుపుటకు ప్రతిబంధకములు లేవు. కాని
మూలసిద్ధాంతము లందును నాయకాభిమానము
నందును అధికారాభిలాష యందును
గల భేదములను తీసివేయుట సాధ్యము గాదు.
మొదటి ఆము రాయబారులు గలిసి ఏకాభి
ప్రాయమును దెలుపుటకై వారి మిత్రులు చేసిన
ప్రయత్నములు విఫలములైనవి. వీరిని చీలదీయుట
కై ప్రతిపక్షములు చేసిన ప్రయత్నములు సఫలము
లైనవి. ఈ సందర్భమునందు సంత నిహంతులగు
గారు తెలిసిన విషయము దేశాభిమానులకు గళం
కమును గలిగించుచున్నది. "అయ్యో! మనవా

రింతరకును దేశాభిమానమును స్వాభిమానా
తీతమును జేయు నభ్యసించలేదు. మన సంకుచిత
భావములు మనలను ప్రతిపక్షులవశము చేయు
చున్నవి." మన రాయబారులు సంపూర్ణముగ
స్వరాజ్యాభిమానమును స్వాభిమానమును విడిచి
నిశ్చలమైన దేశాభిమానమును బూనిన భేదాభి
ప్రాయములను మరచి ఏకాభిప్రాయమును దెలిపి
యొందురు.

రాజ్యాంగసంస్కరణాదర్శము.

భారతీయుల రాజ్యాంగాదర్శము బ్రిటీషు
రాజ్యాంతరగతమైన స్వరాజ్యము. ఈస్వరాజ్యమును
వెంటనే స్థాపించవలయునని కోరినవా రెవరును
లేరు. స్వరాజ్యస్థాపనకాలమునందును స్వరాజ్య
స్థాపనవిధానమునందును భేదాభిప్రాయముగలదు.
ఈ భేదభావమే జాతీయమహాసభను విభజించినది.
ముప్పదిరెండేండ్లు దేశకల్యాణమునకై కలిసి
కనిజేసిన దేశనాయకులు కష్టసమయమునందు విడి
పోవుట దురదృష్టము. రాయబారులందఱును 'సం
స్కరణములు విశాలముగ నుండవలయుననియును
నిరంకుశాధికారముపోయి బాధ్యతాయుతపాలన
ము స్థాపనము గావలయుననియును' గోరుచున్నారు.
జాతీయమహాసభ సమర్పించిన నివేదిక స్వతంత్ర
వ్యక్తిత్వమును దెలుపుచు విశాలమైన సంస్కరణ
ములను గోరుచున్నది.

- 1. జాతీయమహాసభ ప్రజాభిప్రాయములను దెలుపు
చున్నది. 2. ముప్పదిరెండేండ్లుండి మన స్వరాజ్యమునకు
శుభకృత్యమైన సంస్కరణములను గోరుచున్నది. 3. ప్రజల
యందుగల జాతీయతభేదములు వారిస్వరాజ్యాకాంక్షకు ప్రతి
బంధకములుగావు. 4. విద్యారంభము ప్రజాతేజమునకు విఘ్న
ముగాదు. వారు ప్రజాతేజమునకు బాటకడుకయివారు. 5.
కనడామందు స్వరాజ్యము స్థాపించినపు డా జేకేసీతియును
పట్టుకున్నది. 6. స్వరాజ్యం నిర్ణయ సిద్ధాంతము నకునుండి భా
రతీయులకు వారి జేకేసీపాలన విధానమును నిర్ణయించుట
కధికారము గలదు. 7. ప్రజాస్వర్య సంక్షోభమునకు కానన
మరసరము. 8. రాష్ట్రములందు స్వపరిపాలన స్థాపనకుర్తం
తానరము. 9. సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునందు సయత్నము బా
ధ్యతాయుతపాలన ముఖ్యము స్థాపితము గావలయును.
10. ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము దేశజేతమునకు కనరము. 11. మాం
తేగు కాననము మొంటుపట్టు నివేదికకు వెనుకబడినది మొద
లగు విషయములు గల 24 పుటల నివేదికను కాంగ్రెసు
రాయబారులు సమర్పించిరి. కాంగ్రెసు తీర్మానములు దాని
యందు తీర్చబడినవి.

కాంగ్రెసు రాయబారులు కాంగ్రెసునందు
జేసిన తీర్మానములను బలపరచుట ధర్మము. ఢిల్లీ
యందు జేసిన తీర్మానములకు వ్యతిరేకముగ కాం
గ్రెసురాయబారు లెటులు సాక్ష్యము సీయగలరో
తెలియకున్నది. వారెటులుచేసిన దేశద్రోహు
లుగ బరిగణించబడుదురు. ఢిల్లీ కాంగ్రెసునందు
వటేలుగారు వట్టుపట్టి వెంటనే రాష్ట్రీయ స్వపరి
పాలనము స్థాపితము గావలయునను తీర్మానమును
నెగ్గించెను. ఇప్పుడు దానికి భిన్నముగ బ్రవర్తించిన
వటేలుగారు రాత్యగౌరవము లేక కరిహాసమునకు
పాత్రయొందురు. జాతీయనాయకుల పక్షమును సమ
ర్థించుటకు బోయిన వటేలుగారు రన్యథా ప్రవర్తిం
చుట యసంభవము. ఢిల్లీ కాంగ్రెసునందు కాం
గ్రెసు రాయబారులు కాంగ్రెసు తీర్మానములను
సమర్థించవలయునని నిర్ణయించబడినది. కాంగ్రెసు
తీర్మానములు విద్యావంతులం దధికసంఖ్యాకుల
యభిప్రాయములను దెలుపుచున్నవని చెప్పుటయం
దసత్యము లేదు. సెన్సార్ ప్రభువు వటేలుగారి
స్వరాజ్యాశయములను ప్రజాస్వర్యశాసనమును
విచార్యమాణాశయముల కతీతాంశము లని
నివారించుట సహజము. స్వరాజ్యస్థాపనాంత
రము బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునకును భారతఖండము
నకును నిలిచియుండేది సంబంధము సామ్రాజ్య

పాశము మూత్రముని బెన్నటుగారి వత్సలకు
సమాధానము చెప్పిరి. సంస్కరణశాసనము
స్వల్పంశమునట యపంగతము కాదా యని
మోంతుగుగారు చేసిన ప్రశ్నలకు వటేలుగారు
సరియగు నుత్తరమియుట దుర్లభమైనను వటేలు
గారు వారి వాదమును బరిత్యజించలేదు. మాధవ
రావుగారు మన దేశమునందు సర్వాధికారమును
వహించుచున్న పౌరసేవ్రాద్యోగవర్గమును నిర
సింఘటయగు వింతలేదు. వారు రాష్ట్రీయ
స్వపరిపాలనము వెంటనే స్థాపించుట యవసర
మని తెలిపిరి. మితవాదుల యభిప్రాయములు
స్వల్ప సంఖ్యాకుల యభిప్రాయము లనుట
యంగను సత్యము గలదు. శ్రీనివాసకౌత్రిగారు
వటేలుగారు రంతయును పాడుచేసినాడని ఆక్షేపిం
చుటయందు వట్టులేదు. వటేలుగారు నిర్వహింప
వలసిన భార మత్యధికముగ నుండెను. వారు
ఏసంఖ్యాభిమానులకును సరికడని భావములను
సమర్థించవలసిన బాధ్యతను వహించిరి. ఆ భావ
ములు నడినవ్రవర్థమానంబగుచున్న భారత జాతీ
యాశయములు. ఈ యాశయములకు మితవా
దుల సానుభూతియున్నను వారు సంస్కరణ
శాసనము చెడిపోవునని నిరసింపుచున్నారు. స్వల్ప
సంస్కరణ శాసనము నీయదలచిన మాంతుగు
గారును నుచసంఘమును నైరుద్యభావమును దెలు
పుట సహజము. కాంగ్రెసు రాయబారులు విచార
ణోపసంఘమునకును బ్రిటీషుప్రజలకును ప్రజాభి
ప్రాయము లెటులు ప్రవర్తించుచున్నదియును
దెలియజేసిరి. ఈ యభిప్రాయములు బ్రిటీషు
ద్వీపమునం దేవక్షమువారి సానుభూతిని బడయ
వని యెరిగియును వటేలుగారు ధైర్యసాహస
ములతో వారి ధర్మమును నిర్వహించిరి. ఈ మా
గ్గావలంబనమువలనను మన లాభము లన్నియును
చెడిపోయినవని భయపడవలసిన యవసరములేదు.
లోకమాన్య తిలక్కుగారు కాంగ్రెసు నివేదికతో
నేకీధవించియును స్వరాజ్యస్థాపనమునకు సక్ర
మాభివృద్ధి యంగీకరించుచు కాలబరిమితిని గోరిరి.
వడియై జేండ్లయందు స్వరాజ్యమును స్థాపించుట
భావ్యమని తెలిపిరి. తిలక్కుగారి సాక్ష్యము మిత
వాదులకు ఉపసంఘమునకు కొంత సంతృప్తిని
గలుగజేసినది మితవాదుల వ్యవహారములు వే
రొకవ్యాసమునందు విమోఘంపబడుచు.

హిందూ దేశము - కతిపు.

ప్రస్తుతము దేశమునందు వ్యాపించియున్న
అధికధర్మలకు కారణములను కనుగొనవలయు నన్న
1917-సంవత్సరము నరయవలయును. ఆ యేడు
అపరిమితమైన వర్షములు కురిసి వ్యవసాయము
పాడైనది. దీనికితోడు, మన దేశీయులను సేనలో
విశేషముగా చేర్చుకొనుటచేత వ్యవసాయపుపను
లు చేయు మనుష్యులు కూడ సమృద్ధిగ లేకపో
యిరి. తరువాత 1918-వ సంవత్సరమున వర్షమే
అభావమైనది. పంటలు నిర్మూలమైనవి. పై
పెచ్చుగ మెసాపాటేమియూ యందలి భారత సైని
కులను పోషించు భారముకూడ మనదేశముమీద
నే పడినది. ఎక్కడలేని భోజనపదార్థములను
దొరతనమువారు కొని మెసపాటేమియూకే పంప
వలసి వచ్చినది. ఇందువలన ఆహారపదార్థముల
వెలు. ముఖ్యముగా పెద్దపట్టణములందు పో
మిడి పెరగినవి. వి. జి. కాలే పంపిడు రచిం
చిన యొకవ్యాసమునుబట్టి మన స్వపట్టణము
లో 27 రకముల వస్తువుల టోకులు యుద్ధము
నకు పూర్వము 1914 జూలై నెల నూటిసంఖ్య
యొద్దనున్నవి. 1917 ఆగస్టులో 88 వంతులును,
1918 ఏప్రిలులో 248 వంతులును, ఆగస్టులో 203

సంతులనము 1919 ఏప్రిలులో 277 వంతులను పెరిగిన వని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇదియే విధమున ఆహారపదార్థముల వెలుగుకూడ పెరిగియుండి యెడల ప్రజలు మాడిపోయియుందురు. అది యేకాలమున, ఆహారపదార్థముల చిల్లరధరలను మూచినచో 1914 జూలైనుండి 1919 ఏప్రిల్ వరకు 100-కి 157 వంతులు పెరిగినట్లు కనుపడుచున్నది. ఇక కూలివాండ్రకు వచ్చు సొమ్ము పట్టణములలో సహితము నెలకు పదిరూప్యము లిచ్చుటయే యబ్బరము. ఈయధికధరలు మనదేశమున 100-కి 85, 90 వంతుల ప్రజలు బాధించుచు, మితిలేని యాపదలను కలుగజేయుచున్నవి. మన పనివాండ్లు తమ యాదాయమునంతయు నొక భోజనమునకే వ్యయముచేసినను, శరీరపోషణమునకు గావలసిన ఆహారమే లభించుటలేదు. ఇక బట్టలకు, అద్దెకు, తదితర ఖర్చులకు సొమ్ము లేనేలేదు. దొరతనమువారు కారాగారములందు ఖయిదీలకు బెట్టు భోజనమువంటి భోజనమునకైనను మన పనివాండ్ల ఆదాయము చాలదని ఒక పండితుడు వాక్రుచ్చుచున్నాడు. నిశ్చయము. బెజవాడవంటి పట్టణమున పేలకొలది జను లొకపూట గంజని త్రాగి జీవమాత్ర చేయుచున్నారు. పనిపాటలుచేసి గంజిత్రాగదమన్నను పనులు లేవు. పరిస్థితు లింత దుఃఖకరములుగ నున్నను ఆహారపదార్థముల డైరెక్టరుగారు పదార్థములను కొనగల శక్తి ప్రజలకు పుష్కలముగ నున్నదని వ్రాయుచున్నారు!

రా.బ. వేంకటరెడ్డి నాయుడుగారి సాక్ష్యము
 రావుబాదరు వేంకటరెడ్డి నాయుడుగారు కులసర్పంచిములు బ్రాహ్మణుల దౌర్జన్యము వల్ల యగుచున్న పని తెలుపుచు బ్రాహ్మణేతరులకు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము లభింపనివత్తుమన “సక్రమముగ సకలవిధముల న్యాయవిరుద్ధములేని మార్గమున ప్రభుత్వమున కభ్యంతరములను గలుగజేయుచు ప్రతిఘటించెదము. శాసనసభయందు ప్రవేశమును బొందిన స్వల్పసంఖ్యకులము మా శక్తి సామర్థ్యములను సంఘీభావబలమున ప్రభుత్వ ప్రతిఘటనమునకై వినియోగించెదము” అని గంభీరముగ చెలిపిరి. ఈ శూరత్వము బ్రాహ్మణేతరులకు గురువైన నైడెన్డాము ప్రభువును సంభ్రమింపజేసింది. నైడెన్డాముగారి బుజ్జగింపులనను “దాక్షిణాత్య బ్రాహ్మణేతరులైన మే మెంతయును న్యాయవిధి కివరాయణులము, వినములము, మేము పార్లమెంటును విచారణోపసంఘమును భయపెట్టుట లేను.” అని తిరిగి వినయమును చెలిపెను. బ్రాహ్మణులు నిమ్మజాతులకు చేయుచున్న సేవ యభార్థమైనది కాదని నాయుడుగారు తెలిపిరి. సీ హా ప్రభువు “మీరు విద్యావంతులను శ్రీమంతులను నాక్షేపించగోరుచున్నారని, ప్రశ్నించి నాయుడుగారిని బోల్తా కొట్టించిరి. ఆంధ్రులకు నాయుడుగారి వాక్యములందిలి సత్యము తెలిసియున్నది. వ్యాఖ్యాన మనవసరము. ఆశాభంగ మెంతటివారికిని చిత్తచాంచల్యమును గలుగజేయుట సహజము. కాంగ్రెసువేదికలనుండి మీరు గంభీరసంభాషణములను జేసిన కాలమునకును నికృటికాలమునకును గల భేదముమాత్రము విచిత్రము. ముందునకు బోవువారిని వెనుకకు లాగువాడును లోకమునందుండురు.

సామ్రాజ్యసభ - మదనమోహనమాలవ్యగారి ప్రశ్నలు
 పంజాబునందు జరిగిన మార్షలులా వ్యవహారముల సందర్భమున మాలవ్యగారు గడచిన ప్రశ్నలకు అధికారులు లేదు, ఖోనులతో సరిపెట్టకను

సరియైన ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిన పంజాబుస్థితిగతులు కొంతవరకు బాగుపడ గలవు. పంజాబునందు మార్షలులా ననుసరించి కొరతాదెబ్బలు తిన్నవారి సంఖ్య నడిగిరి. తుపాకులను కాల్చుటవలననుచచ్చినవారి సంఖ్యను కాల్చుకూర్మ మల్లకుల నాపుటకు అధికారులు చేసిన ప్రయత్నములు దెలుడగోరిరి. జలియన్వాలా వోలయందు తుపాకులను కాల్చుటవలన గిరిగిన మరణములను స్వమును దెలుడగోరిరి. దొంగల కానుకల్లియందు క్రమంబందును నాష్టాంగదండ ప్రణామము చేయించుటను గురించి గుజనువాలాయందు బాంబులను విమోచముల ద్వారా వేయటను గురించి ప్రశ్నించిరి. ఈ ప్రశ్నలన్నియును మామ్యగారు వ్యయముగ స్థలములను క్రజలనుకాచి వేసినట్లులు గ్రాహ్య మగుచున్నది. ఈ ప్రశ్నల కన్నిటికిని ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదరని తోచును. ప్రత్యుత్తర మిచ్చు క్రజల వ్యవహారముల మాహించుట కవకాశములు గలుగును.

సామ్రాజ్యసభ - తీర్మానములు.
 సామ్రాజ్యశాసనసభయందు మదనమోహనమాలవ్యగారు పంజాబువ్యవహారముల విషయమై “హిందూ దేశపాలనమునకు సంబంధించని మహాజనులు గల యుపసంఘమును విచారణకై నియమింపవలయును” అను తీర్మానము నుపపాదించవలెట్టిది. ఈ తీర్మానావసరము ప్రభుత్వము స్థాపించవలసిన ఉపసంఘసభ్యుల పరిశీలనము చేయుచున్నది. హిందూ ప్రభువుసంగతి తెలియదు. వారివిషయమై ఏమివ్రాసియును నిరుపయోగము. న్యాయమూర్తి రాన్నిను హైకోర్టు జడ్జి ప్రభుత్వాధికారమునకు లోబడినవారు. లైసుగారు బారోగారు ప్రభుత్వమువారి ఉద్యోగస్థులు. సీతలవాడుగారును స్వతంత్రస్థితికి ప్రసిద్ధి కెక్కినవారుగారు. ఏరేరీని హిందూ దేశప్రభుత్వమును ఖండింపగలరో దురూహ్యము. పేరునకు విచారణోపసంఘమును స్థాపించుటయు క్రియకు దానిప్రయోజనమును నిరుపయోగము చేయుటయును సాధికారులకు సహజమైన తంత్రము. శిక్షించినవారు శిక్షకు కారణములను విచారించుట కేర్పడుట న్యాయస్థాపనమునకు సాధనముగాను. మాళవ్యగారి తీర్మానమును నిరాకరించుటయందు విచిత్రముండదు.

సర్ జార్జి లాయిడుగారి యుపదేశములు.
 బాంబులు గవర్నరుగారు దక్షిణకళాశాలను జూడబోయినపుడు విద్యార్థుల కిటులు బోధించెను: “ఈతరమువారు దేశమునకు శుభస్థితి నొడగూర్చుటకై భారతదేశ చరిత్రమునందు మహాభాగమును వహింపవలసియుండురు. వివిధములైన యార్థికవిషయముల మార్పువలన సకల పరిశ్రమలు జాతీయ వికాసమునకై వినియోగింపవలసినకాల మాసన్నముగ నున్నది. ఈ పరిస్థితులకు దగిన యవజనులను సిద్ధముచేయవలయును. ఏవిధమైన విద్యను గలపినను నుత్తమమైనదిగ నుండవలయును. ఆ విద్యను గలచినవారందరును ప్రత్యర్థులను ప్రతిఘటించుటకు సమర్థులుగ నుండవలయును.” భారతీయుల కవసరమైన ఉత్తమవిద్యను నిర్ణయించుటకై భారతీయులు విద్యాశాఖవారి స్వాధీనమునందుండవలయునని కోరుచున్నారు. కాని ఆంగ్లాధికారులు తాము నిర్ణయకర్తలని నమ్ముచున్నారు. ఇం దేభావము సత్యమే ప్రజలు నిర్ణయించుకొనగలరని నమ్ముచున్నాము.

భారత యోమరక్షకసంఘము.
 ఈసంఘపు ధర్మకర్తలు గంజామునుండలము నందు కఠినవలన బాధపడుచున్నవారికి సహాయమును నేయుటకై యోమరక్షినుండి రూ 20,500 లను సహాయము చేయుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఆస్కా, సురదా తాలూకాలందు వృద్ధులకు శిశువులకు భోజనముపెట్టుటకు రూ 5000, వస్త్రసహాయము చేయుటకు రూ 5000, అనాధబాలబాలికలకు రూ 2000, ఘోషాస్త్రీలకు రూ 1000 రంభ ఎస్టేటునందు కృషీవలుల సహాయమునకై రూ 7500. ఈమొత్తము నింకను హెచ్చించి ఆపన్నులైన ప్రజలను గాపాడుట సకలజనులవిధి యని గ్రహించుట ముఖ్యము.

స్థానికాది వార్తలు
పంజాబు రిలీఫ్ ఫండు:—కమిటీవారు నేడు సాయంకాలము 5-10 గంటలకు మహాజనసభాభివేషమున సమావేశ మగుదురు.
కార్మికుల ప్రతినిధి:—ఆసియా దేశమునందు వాషింగ్టను నగరమున ఆర్బిఐకు నెంబో జనుగ నున్న ఆర్బిఐ టీను కార్మిక మహాసభకు ప్రతినిధిగా సంయుక్త పరగణాల ప్రభుత్వమువారి ప్రభావకార్యదర్శి యగు ఎ. సి. ఛార్జి గారిని పంజాబు దొరతనమువారి విరూపించి రని బొంబాయి క్రాంతి కలు వత్రిక ప్రకటించినది.
ఒక మహానీయుని నిర్వాణము:—భాద్రపద శుకల ౩వారమునాకు సంగీతసాహిత్య విజ్ఞానుడు! కవిత్వమున నగు గట్టిటి యజ్ఞవల్క్యమునకు గృహమకు కృష్ణజిల్లా యేలూరు తాలూకా రామరావు గూడెం ఆగ్రహారంలో శ్రవణ చాలించిరి. సీత ఆశీర్వాదములకు ఆగ్రహారము వహించి బహుమతులు పొందిరి. —గుండుగోలన కోడూరి కృష్ణమూర్తి.
నీలియందుపంట:—1-4-19-న లేదీ మొదలురెండు ఏండ్లవరకును నీలియందుపంట ఆదాయపున్న విధింపబడదు. ఆదాయపు పన్నును కట్టుటలో తిక్కిన ఆదాయమునకు తిరిమందు కలన వచ్చిన ఆదాయము చేర్చబడదు. బ్రిటిషుదేశము నుండి తప్ప మరీ ఏదేశము నుండి నూ లై సెన్సు తీయడ రంగు దిగులుల సీతేశమునకు తీసికొని రానూడదు దొరతనమువారికి కావలసినవానిని మాత్రము తెప్పించవచ్చును.
ఆంధ్రమహాసభ గృహము - (50 భాగ) శ్రమము:—చెన్నైలో నడుపుచున్న ఆంధ్రవిద్యార్థులకు చెన్నై ప్రాంతీకము ఆంధ్రులకును భోజనమునామముల కలిగించుటకు చెన్నై ప్రాంతీక ఆంధ్రప్రజలుచే నేర్పకబడిన ఆంధ్రమహాసభ (ఆంధ్రాశ్రమము) వారిటవులు లింగినట్టివీధిలో 41వ గృహమునుండి నేకు (8-9-19) లెంబునెట్టివీధిలో 821 వ సంఖ్యగల గృహమునకు మార్చబడినది ఆగ్రహారమునకు మేవమిద కలకల రామానుజు శ్రీకృష్ణ గారి సెకండరీ పాఠశాల యను దిగువను ఆంధ్రమహాసభము కలవు.
కీ|| శే|| వాళెం చంద్రనాథం బి ఏ గారు:—కాకినాడ నగరపాత్రవ్యయ ఆస్యకైపులలో నువ్వసిద్ధులు నగు పద్మనాభంగారు చెన్నై ప్రాంతీక చచ్చి ఈ నెల 4 వ తేదీ రాత్రి 12-20 గంటలవరకే తీర్తికను లై. వారి మరణవార్త ను విని తమ సంతాపమును వెల్లడించుటకు రాజమహేంద్రవరము పాద ఆస్య పతి ను బ్బారావు పుతులు గారి ఆధ్వర్య క్రింద ఈ నెల 7 వ తేదీ సాయంకాలమున సమావేశమై పద్మనాభంగారి మరణమునకు సంతాపము తెలుపుటకు శ్రియైశ్వరమహాసభ కధ్యక్షులుగానుండి వారు దేశమునకును సంఘమునకును చేసిన గొప్ప సేవను గలుగించుటకు వారి భార్యకటాను పురమండరమున నెలకొల్పుటకు శ్రీకృష్ణానెట్టికాది వారి మరణమునకు సంతాపమును వెల్లడించుటకును సంతాపముగాను రాజమహేంద్రవరమునందలి బద్రిమండరము ఈ నెల 7-వ తేదీన దుకాణముల వద్దటి మూసినది. వద్దెలలోని వోరగు గోకవరపు శివ మధ్యస్థులుగాను పద్మనాభంగారి ఆత్మిక కాంతి కలుగుటకు వీరల: వద్దెలమునకును సంతపించి రని సొలన భావనయ్యగాడు తంతివార్త నందిరి

విదేశతంత్రీవార్తలు

(2) (రైతుల పక్షాన్ని)

ఇంగ్లాండు

ఫిషరీ గారీ ప్రత్యుత్తరము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—ఫిషరీ ప్రభుత్వము గారొక తరహా నకలును నిడి ప్రెస్సుపత్రికలకు దొకవ్యాసమును ప్రచురించుచు దానిలో తన యువపాదనల ఖండించినవారికి తగిన ప్రత్యుత్తరములను సెలవిచ్చింది. ఇంక ఫిషరీని సందర్శించునగుచు నుండే ప్రస్తుత నాక లభ్యమైన నిష్పన్నములను లభ్యమగునగున నిక విధవ్యమును నికటితో నిజమయ్యునని ఆతడు మరల కొక్కి చెప్పుచున్నాడు. నావికానియములం చేయి మార్పులను సందర్శించునని తాను నూనిచెనో వాటినియరల నూనిచి ఆపాటి విధానమునకు నేను ప్రాప్తమైన కానా యని యడుగుచున్నాడు.

జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికా పాలనము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికా కిదివరలో పాలకుడును నుండిన సర్ హోర్సు బ్యాబు గారికి లోనే ఇంగ్లాండునుండి వారెను సెలయనకు బయలుదేరినది. ఆయనకు ప్రభుత్వమువారి ప్రధానకార్యదానమును నుండును. ఆతడును సందర్శించు నిష్పన్నములను జూచుచున్నది. ప్రస్తుత జర్మను ప్రెస్సును తమ ప్రార్థన చేసిపోయెను. ఆఫ్రికాలో తమ గాగ్రములకు బోయిరి. ఆతడును వాసమేర్పరచుకొనిన జర్మనుల కొలదియందు ముక్తమున్నాడు. వెక్కుమంది విడుదలచెడిది. ఆచటి ప్రజలు కొత్తవిధములకు నులభ్యములలో బడుటలను మరెట్టి చిక్కున గలగలేదు. పాదయుగముల మార్పులను నక్కచేయబడినవి. ఇప్పుడవసరముగ కావలసినది మరల నాకావ్యాపారము నారంభించుట.

డెవన్ షైరు భవనము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—మ్యూజింగు డెవన్ షైరు భవనము సమీపింపబడింది. అది పిక్సెడ్జిల్లో కలదు. ఆమెరికా తర్కసంఘమువారు దానికి 10 లక్షల పౌండుల వైగా నిచ్చిరి. అక్కడ పెద్ద హోటలు కట్టినది.

సిరియా సమస్య.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—ప్రధాన వ్యాసములో ప్రెస్సుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది: సిరియా సందర్భములకు ప్రాన్సుకు విడుదలపెట్టినదని హెచ్చరించు నిమిత్తము జనరలు అల్లెలీ గారు వచ్చుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఈ సూచన నధికారి లంగీకరింపకున్న ప్రస్తుతోద్యోగమునకు అల్లెలీ గారు రాజీనామా నీయ నుద్దేశించుచున్నారని తెలియుచున్నది.

జనరలు అల్లెలీ గారింగ్లాండునకు వచ్చుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—డెయిలీ మెయిలు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. జనరలు అల్లెలీ గారు 10-వ తేదీని ఇంగ్లాండున కేలేరురు. వారిని బహిరంగముగ నాదరించుట కింకర కట్టి ఏర్పాటులు కొనసాగించెదలు. ఈలోపమును వెంటనే నివర్తించు కొనవలయును.

ప్రధానమంత్రిల సభ.

స్టోరిను, సెప్టెంబరు 6:—సిరియా సమస్యను గూర్చి క్లెమెంకో గారిలో మాట్లాడు నిమిత్తము వచ్చే వారములో లాయరు బార్డి గారిచేటికి వచ్చునని లీలెంపు ప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

ప్రాచ్యవిషయపరిశోధనము

లండను, సెప్టెంబరు 4:—ప్రాచ్యవిషయపరిశోధక సంఘమును లండనులో నభివేది 4 దినములు విషయమును చర్చించుచున్నాడు. సర్ చార్లెస్ లాయలు గారు ప్రేక్షకులకు స్వాగత మునిచ్చిరి. నభివేది సెన్సిటెవ్ నంగతులను గురించి వ్యాసముల చదువలసి వచ్చుచే ఆయాభాగములకు ప్రత్యేకించి కాళి తర్జుమలను చేసి. మిశ్రమందలిదేశములో ప్రాచీన వస్తుపరిశోధనమును చేయుటకు సంకల్పించెదలు లాయలు గారు నడిచిరి. ఇదివరకు పరిశోధనము జరుగని ప్రదేశములో నిష్పన్న పరిశోధనము చేయవలయును. రాజకీయరంగమునకు భారతదేశము ప్రసంగించెను. వాదప్రతివాద ప్రబోధమును పరిపూర్ణముగ గ్రహించుటకు ప్రయత్నింపవలెను.

అమెరికావారు సెలవీయలో నిండుకొరకు కృషి చేయుచున్నార. వారి కొక పరిశోధనవిధానములను. వీరిని అభివృద్ధి చేయుచున్నారు. అంగ్లము కాత్తులును ఒక పరిశోధనావిధానమును పెట్టుచును. అది రెండుకొరకు పరిశోధనల ననియు దాక్షిణ్య నిక్షేపమును నుడిచెను. చీనాలో 2) సందర్శనములలో చీనావారికలకు గురించి తెలిసిన విషయములను, బాధ్యతములను దానియందు కలిగిన మాపులకు గురించియు వార్తలును పండితులు తెలియజేసెను.

కీ|| శే|| లగు బోధాసేనాని.

లండను, సెప్టెంబరు 4:—కీర్తిశేఖరయ్య జనరలు బోధాసేనాని గారవార్తలు నేను వెల్లువినిచ్చిన ప్రార్థనల యందు గొప్ప ముత్తము చేయబడినది. బద్ధవృత్తు నేనని చక్కని గుర్తింపును విచ్చేసెను. రక్తినవారిలో బోధాసేనాని గారికి రాజ్యము గలది. హైమియవరు లండనున, జనరలు ఏజెంటులును, వివిధప్రభుత్వకాళిపరిధులను ఆశీర్వాది పెద్దవారును ఆచటికి వచ్చిరి.

ఆంగ్లేయవర్తకము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—ఆంగ్లేయవర్తక ఆంగ్లేయము నకు 149,000,000 పౌండుల వరకు దిగుబడి యయ్యెను. గత సంవత్సరము ఆంగ్లేయ నిలబా కంటె 88,000,000 పౌండులవరకు ఆదనముగవచ్చెను. ఆంగ్లేయముండి 75,000,000 పౌండుల వరకు యెగురుతియ్యెను. 81,000,000 పౌండుల వరకు యెగురుత, పండిరి. 1918-9 సంవత్సరము ఆంగ్లేయ మాసా తరమునకు 1,000,000,000 పౌండులవరకు దిగుబడి యయ్యెను. గత సంవత్సరముగూని ఎంమి మాసముల కంటె 147,000,000 పౌండులవరకు వృద్ధి కచ్చెను. ఆకాలములోనే 475,000,000 పౌండులవరకు ఎగురుతియ్యెను. 141,000,000 పౌండులవరకు యెగురుతి యెగురుతి యయ్యెను.

బ్రిటిషు నావికాబలమును తగ్గించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—పాంతున పాట్లలో నుక న్యసించుచు దాక్షిణ్య కమ్మిమాగా గారిట్లు చెప్పిరి. తా తాత్కాలిక సంది నాటికి బ్రిటిషు నావికల సంఖ్య 4 లక్షలు నేను యెట్లెప్పుడో. నూతనముగ నిర్మించ నుద్దేశించబడిన 584 ఓడలు నిర్మించబడకుండ నావలడెను. అందులను తేక మునకు 450 లక్షల పౌండులు మిగిలిరి. ప్రాంత ఓడలు 93 లక్షలు బడిన. చిన్న నాకలు 1500 లాగు చేయబడినవి. నావికా వ్యయము తాత్కాలిక సంది నాకుండు దానిలో నేను సగ మైనది. కాని నావికలు నావికాద్యోగులు వీరి జీతములను, ఉపకారవేతనముల నునిరంతము హెచ్చించుచుండు నావ యాడు.

ఆంగ్లనై నిరులు

లండను, సెప్టెంబరు 6:—యూరప్ రాయము జరిగిన వెనుక 35 లక్షలకుండు ఆంగ్లనైరులును ఉద్యోగులను సైనిక వృత్తికిండు ఇతరవృత్తులలో చేరియు యుద్ధకార్యాలయము వారు తెలుపుచున్నారు. వైద్యులపరిక్షించి సైనిక సేనకు పనికి రాదని నిర్ణయించినవారు వారిలో కలరు.

తేయాకు ధర.

లండను, సెప్టెంబరు:—తేయాకుధర పెరిగిపోవచ్చునని ప్రజలు భీతిలించుచున్నారు. ప్రాన్సు, అమెరికా, జర్మనీదేశములకు విస్తారము సరకు కావలసినదయ్యుటచే నరకు తగినంత లభించుటలేదు. రూపాయ ధర పెరిగిపోవుటవలన, స్త్రీయలు తేయాకుకు కనకన తేయాకునిరక వచ్చుటలేదు.

ప్రత్తిపనివాండ్ర సంఘము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—ప్రత్తిపనివాండ్ర పనివాండ్ర యొక్కయు, బట్టలనేయువారియొక్కయు అంతర్జాతీయ సంఘమువారి సభ జరిగెను. సర్ హెర్బర్ట్ డిక్సను గారు కమిటీ డిప్యూటీనిర నియమితులైరి. న్యూ ఆర్జెయన్సు కట్టణములో ప్రపంచసభ అధ్యక్షులలో జరుగును. అక్కడికి ప్రతినిధులను పంపించుటకు సభవారు నిశ్చయించిరి. ప్రత్తిపనివాండ్ర గమనించి ఇండియాలోని సంగతులను సంఘమువారు ప్రకటించిన కిఫార్సులను నిధివాంగీకరించిరి. ఆరిపోర్టును సంఘమువారి కిందనుండినకాళిసంఘములకు పంచిపెట్టుటకును నిర్ణయించిరి.

ప్రాన్సు

ఆఫ్రియా సంది వరతులు.

వియన్నా, సెప్టెంబరు 6:—సందివరతుల సందర్శనము చేయు నిమిత్త మాదివారమునాడు సెంటు జర్మెయినునకు బయలుదేరినదని రెన్నురుగా రొక సందర్శననితో జెప్పిరి. అనంతరము:—ఆఫ్రియా ప్రతినిధుల సభ సంది కంగీ కరింతునని దీక్షలను తెలియుచున్నది.

రెన్నురు గారి వాద్యాలము.

వియన్నా, సెప్టెంబరు 6:—విదరకుందరగనున్న స్థితివంతటిని చక్కచేయుటకు సందివరతుల చాలాకార్యకర్త తోపుచున్నవని సందివరతుల ప్రస్తావనందలి ప్రతిఫలము తెలుపుచున్నదని రెన్నురుగారు తమవాద్యాలమునందంగీకరించిరి. సందివరతుల ఆఫ్రియాను గలగునవ్వముల నతడెంతయో పెంచి చెప్పెను. ఆఫ్రికావిషయములో ఆఫ్రియాను మిశ్రమందలి వారికి ప్రార్థనానులగునట్లు వరతులు విధించబడినవని చెప్పుచున్నాడు. నానాదేశీయములు కాశ్యకముగనుండి, న్యాయము గనుండున ప్రేక్షకులకునే ఆమరతులను భరింపవచ్చునని ఆతడెనుచున్నాడు. నానాకాళి సంఘునిర్యాణమును, దాని కార్యక్రమమును జర్మను ఆఫ్రియాసంది వరతులలో యుక్త మైనదిగ పరిగణించ బడుచున్నది.

రుమేనియనుల కోరిక.

స్టోరిను, సెప్టెంబరు 6:—ఆఫ్రియా సందివరతులలో ని 60వ నిమిషముల మాపులము నని స్టోరినునందలి రుమేనియా ప్రతినిధులతోరి. రుమేనియా మును ఆఫ్రియానుండి ప్రత్యేకముగ నిర్మించబడిన నూతనరాష్ట్రములకు తత్కనసంఖ్య గల ఇతరకాకులవారిని, ఇతరతత్కనములవారిని సందర్శించ వలయునని దానిలో నియమింపబడినది.

రుమేనియా, మిశ్రమందలి దేశములు.

అల్లిమేటము రద్దరులు.

స్టోరిను, సెప్టెంబరు 6:—ఆంగ్లేయ 23-వ తేదీని ఉన్నతసభవారి రింగీనోయి రుమేనియా ప్రతినిధుల కంద నందున ఉన్నత సభవారు రుమేనియను కిచ్చి “అల్లిమేటము” రద్దరచేసిగారిరి. వారి కంద “నోయి” ప్రతి సంగ దానిని మరియొక కొత్తకోయినిచ్చి సర్ బార్డి న్నానగారి సంతకము వారు నిశ్చయించిరి. అది అల్లిమేటమునది నుండ నున్నది దానిలో రుమేనియా ప్రభుత్వమువారికి చాలాతర మగు హెచ్చరిక వుండును.

బ్రిటిషు ప్రతినిధి ప్రయాణము.

స్టోరిను, సెప్టెంబరు 6:—రుమేనియా ప్రభుత్వము వారున్నతసభయెడల సెట్టి ఉభిప్రాయములను గలిగి యున్నదియు, అవిషయమున ఉన్నతసభవారు సెట్టి రానించినదియు తెలుపుచున్నది బాల్కన్ గారి కాశ్యక సర్ బార్డి గారి నేటిరాత్రి బుఖారెస్టుకు బయలుదేరిరి.

రుమ్యాలోని కేగ బ్రయత్నించలేదు.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—నీడ్లరువ్వారా రుమ్యాలో ప్రవేశించి యనన్కుందన మొనరించుటకు తాను ప్రయత్నింప లేదని రుమేనియా సైనికాధికారులకు లెచుచున్నారు.

జర్మనుల యుద్ధసామగ్రి.

స్టోరిను, సెప్టెంబరు 6:—యూద్ధసామగ్రి నిర్మించుటకు పరిక్షించు నిమిత్తము పంపించిన అంతర్జాతీయ సంఘము వారి నింతవేగము పంపవలదని జర్మను ప్రతినిధులు కోరిన కోరికను ఉన్నతసభవారింగీకరించిరి. సైన్యమునందలి సభ్యుల సంఖ్యను తగ్గించవలసినదని నూడ జర్మనులు కోరిరి. ఆకోరిక నిరాకరింపబడినది.

జర్మను సహాయమును నిరాకరించుట.

స్టోరిను, సెప్టెంబరు 6:—ఫ్రాన్సుదేశములో పాడు చేయబడిన ప్రదేశములను బాగుచేయు నిమిత్త మిదివరలో జర్మను వైదీ 2,80,000 మంది పనిచేయుచుండిరి. వారిస్థాన మందిపును ప్రెంచి, బ్రిటిషు కార్యములను, రక్తిన మిక్కి మందలి దేశముల కార్యములను నియమింపబడిరి. జర్మనుకార్యములనే యువయోగించిన వారి కూలలను తామే భరించు కొనెదరని జర్మను ప్రభుత్వమువారు చెప్పినను పరామృతజలు నకుమింపలేదు.

ద్వైతిక, వైష్ణవము రి:— ప్రహ్వలోని అశ్వికముక్తి
 యుక్తు నుడికెను:— కయజనప్రవర్తి వానిందును జాన
 ప్త్యను 850000 మార్కుల శానానమును ప్రికానానమును.
 ఆ రుదబాత నరియేనుయ ద్రవ్యము వారిని నుట్టులేను.

ఎన్నుకొన్నవారి నల్లరి.

కొలీను, పెద్దెంబరు 5:—జర్మనులకు, అంగ్లేయులకు మొదలగు ఎన్నుకొన్నవారి నల్లరి జరిగెను. అట్టహాసముతో వచ్చి పట్టణమునకు వచ్చి మొదలగు వారి కలదు. జర్మనులు చాలమంది అంగ్లేయులను హత్యచేసిరి. ఒక అంగ్లేయుని నకు కాని దెబ్బలు తగిలిన. అతడు మృత్యువును పొందెను. అతడును విధించిరి. (తనకు తన నాయకులకి మరణమున విధించిరి).

ఆస్తియూ

బెలూకను పారిపోవుట.

బెలూక, పెద్దెంబరు 5:—పత్రిక లిట్టు వ్రాయుచున్నది:—బెలూకను ఆరేని అనుచును, బెలూకను సహాయకురాలు యొక్కడితో పారిపోయి.

రుమ్మా

రుమ్మాలో యుద్ధము.

ఒడిస్సానుండి బోల్లి విప్లవము తరువాత. లండను, పెద్దెంబరు 5:—ఒడిస్సానుండి క్రిందవర్తమానము వచ్చెను. ఆనర్తమానము ప్రకారము తేది తెలియదు:—సిల్హట్టలో రేవునందు ఆగస్టు 22-వ తేదీన కొందరు కానికులు బయటకు ఒడిస్సాను 16 మైళ్ల దూరములో నుండి తెలియకుండు తేదీన బోల్లి వీరులతో సెక్కించి ఇచ్చిన సేనను దింపిరి. ఆ సేన తరువాత బయటకు వెళ్లెను. ఫిరంగులను వశపరచుకొని మెల్లక రేవునకు వెళ్లెను. బోల్లి విప్లవము మెల్లక రేవునకు వెళ్లెను. అక్కడ బయటకు కానికులను, దానిని విప్లవమునకు పట్టుకొనటకు సేనాని మొదట ఆలోచించెను. కాని కానికులను బలమునకు నడుచుచు వచ్చెను. మానవేసెను. 200 మంది సేనలు దానిని కాపుకాయచుండెరి. వారివర్తమరఫరంగు అందెను. మరునాటి యుద్ధమునకు కానికులను పారిపోయిరి. సైనికులు వచ్చెను. ప్రజలు సంతోషముతో వారిని చూచి కృతజ్ఞులైరి. ఇంగ్లీషు కెప్టెనులు వీరులతో నడుచుచుండినప్పుడు ప్రజలు తమ కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నారు.

కీఫ్ పట్టణమును వట్టుకొనుట.

జనరలు దానిక్రూగారు కీఫ్ పట్టణమును వట్టుకొనిన మామ వాస్తవము యుద్ధకాగ్రామమునకు ప్రకటించిరి. జనరలు దానిక్రూగారు సేనలకు జనరలు పెట్టెలా సేనలకు సంయోగము కలుగునా యని చాలకాలమునుండి నిరీక్షించుచుండిరి. ఒడిస్సానైపు స్వాధీనముగురుల ఆ సంయోగము సాధ్యము కాకలదు. భాకౌకాక పట్టణము వైపున బోల్లి విప్లవము చొరబడుటకు యత్నించిరి. అప్పుడే మిత్రమండలి సేనలు బోల్లి విప్లవమును హత్యచేసిరి. బోల్లి విప్లవము యెత్తు అందు వలససాగక జనరలు దానిక్రూగారు ఏదో పక్కనుండి సేన రక్షిత మయ్యెను.

రుమ్మాసితి.

లండను, పెద్దెంబరు 4:—బాల్లిక్రూ సంస్థానములకు తిక్కిలి చాల దుర్భరముగ వచ్చుచు అధికారులు వెళ్లెను. వాండెన గోల్డెబాగు తమ సమరసన్నాహముల విధులు మాచరలు కనిపించుచున్నవి. మిత్రమండలివారి నూచరల నల్లం ఫించి యెరు యుద్ధప్రయత్నముల మొదలయచున్నాడు. ఆ ప్రదేశమున నివాసము లేర్పరచుకొనిన జర్మనుభూభూమందు లత విధులనే పురుషులు చేయిచున్నారని దక్షిణరుమ్మా ప్రదేశమున జనరలు దానిక్రూగారు కట్టుకొనిన ముందు కరుగుచుండగట్టి నిరీక్షించుచుండెను. భాక్వోపుర కీకాన్యముగ బోల్లి విప్లవమునుండి ప్రతి యుద్ధమునకు నిరీక్షించుచుండెను. బెల్గోరానుమయాస్సు రైలుమార్గమునకు తరలెటముగ వెనుకకు మరలింపబడెను.

జర్మనుల మనోభీష్టములు.

బాల్లిక్రూ రాష్ట్రములం తేమి చేయవలయునని జర్మనులు చిరకాలమునుండియు సంకల్పించుకొనిరి యిప్పుడు బయటపడుచున్నది. జర్మను స్వాతంత్ర్య సాంఘికవాదుల ప్రతిక, “ఇక్రె హెయిట్” ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. జర్మను ఉద్యోగియులు వెళ్లె వాస్తవమును సుబద్ధములు. జర్మను వైస్యములలో వెళ్లె రుమ్మా వైస్యములకు మానవనియ, మరకొన్ని మానుచున్నవనియు, ఈ మానులకు దావంత సంకీర్తనమున తేనియు, కొర్రుండంతయు రుమ్మా వైస్యముల దుస్తుల ధరించిన వున్నారని నీకులతో నిండిపోయినదియు వ్రాయుచున్నది.

రుమ్మాలోని బ్రిటిషు వైస్యములు.

ఆర్యంగుల ప్రభుత్వమువారి పురపాలక సంఘముల జవోస్థాన ప్రతినిధులు నలుగురు లండనునగరమున కే తెంచిరి. ఉత్తర రుమ్మా ప్రదేశమున బ్రిటిషు వైస్యము లందు మానవ్యకమని వారు హెచ్చరించుచున్నారు.

బ్రిటిషువారి దృఢనిశ్చయము.

లండను, పెద్దెంబరు 4:—ఉత్తరరుమ్మా ప్రదేశమునుండి బ్రిటిషు వైస్యములను తొలగించవలయు నను తీర్మానము మార్పుపడదని కొందఱు కాదులు చెప్పచున్నారు. ఇటీవలబోల్లి విప్లవమున సేనలను యుద్ధములు క్రితమైనవి సమయ గొట్టి స్థితివై ముఖ్య సమయ తగ్గింపవలయునను నుద్దేశముతో చేయబడినది. అందువలన బ్రిటిషువారిని అచటినుండి పోవు లోకల రుమ్మాను కలంటియలస్థితి కొంతయును కాగలదని యుద్దేశించబడినది.

బ్రిటిషు సైనికులు రుమ్మావిడిచి

గృహలోన్ముఖు లగుట.

ఆర్యంగులు, పెద్దెంబరు 4:—పెట్రోగ్రాదునం దిదివరలో రాయబాముగను, కాన్స్టాన్టినోపొలున వారందరియు “క్లియరమేషన్” స్థితులను నిర్ణయించుట వయసమైరి. బ్రిటిషు సైనికుల కడపటి విశేషముగా దానిలో స్వదేశోన్ముఖులు లెనవి.

జకోస్లావకియా

జకోస్లావులు.

లండను, పెద్దెంబరు 5:—జకోస్లావు రాష్ట్రపు అధ్యక్షులు. డాక్టరు మానోవాక్చుగారిని దర్శించి మాట్లాడ నిట్లు చెప్పిరి:—ఆస్ట్రియా వారితో ముగియాలతోను కలియుట సంభవము కాదు. కాని కొత్తరాష్ట్రములు ఆర్థికవిషయములను గురించి ఒడంబడికలు చేసికొనవలయును. రుమ్మా యా, జకోస్లావిగా, పోలండు ప్రదేశములలో సభ్యముగనున్నది. ఆస్ట్రియా వారితో, ముగియాలతోను సంబంధము బాగు పడవచ్చును. వారి మంచిచెడ్డలనుబట్టి ఆ సంబంధ ముండును.

సామ్రాజ్య కాననసభ.

మొదటి జరుగు కార్యక్రమము

10-వ తేదీని సిల్హట్లో జరుగు కాననసభయందు యుద్ధములో విజయముకలిగి సుధి విరిగినందుకు భారతీయులు చక్రపాత్రకి వందనము లర్పించుచున్నారని తీర్మానమును తర్కగా రుపపాదించెదరు.

పంజాబు అల్లరులను గురించి విచారించుటకై ఒక సంఘము ఏర్పాటు చేయవలయు ననియు సందులో ఇండియా గవర్నమెంటుతో సంబంధములేనివారు మాత్రము సభ్యులుగ నుండవలయు ననియు పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు తీర్మానము నుపపాదించెదరు. వా క్రిందివిషయములను విచారించవలయును. అల్లరులకు కారణములను కనుగొనవలెను. వాని నూచుటకు అంత కఠినకాసము ప్రయోగించవచ్చునా? మృత్యువాద్యము, మేస్త్రీలును విధించిన శిక్షలను తీసివేయుటకు గాని క్రిందియుటకు గాని సంఘమువారికి అధికారముండవలయును.

చందాగా క్రిందితీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి:—

దీర్ఘిలో అల్లరిజరుగుటకు కారణములను, దాని స్వభావమును విచారించుటకును, ఏ ప్రలోలో కలకత్తాయందు మూకల మీద తుపాకులు జేయవలసిన స్థితిగతులను విచారించుటకును అధికారులను అధికారేతరులను గల సంఘము లేర్పరచవలయును. సిల్హటుండి పంజాబు దోరతనమువారి వేసరికాల నివాసమును తీసివేయవలయు ననియు వారు ప్రతిపాదించెదరు. 12-వ తేదీని జరుగు సభలో నాదెయలకు సంబంధించిన కాననమును సరవించుటకు నిట్లు ప్రవేశపెట్టుదురు. అధికారసభ్యులు మరికొన్ని సరళులు నిట్లును ప్రతిపాదించురు. దక్కా విశ్వ విద్యాలయపు నిట్లును మేనేజరు ప్రతిపాదించెదరు.

దెంగాలు అంబులెస్సు వైస్యములో చేసినవారి కంద

తీకిని ఇండియా వైస్యములో చేసినవారితో సమానముగా వాక్కు లియబడుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి రంగీకరింపరని వేంగిప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. వైస్యములో చేయబడుచుండు వారి కేసుద్యోగము లుండినో వాటివై వారికి వాక్కులు ఈయబడెను. అట్లు భార్య యద్యోగముల నిప్పుటకు వీలుకాదు కత్తులములకు సద్యోగము లియబడును.

వారు వైస్యములో చేసినవారి కాలము వెన్నుకు లెక్కలానికే వచ్చును. కాని నెలపు వెట్టుకుకు మాత్రమే లెక్కలానికే రాదు. వైస్య సేవలందు నున్నపుడు భార్య యద్యోగములను వారి కంత కాలము నెలపు ఈయదగి నుండెనో అంతకాలము వకు తగిన తీర మియబడును.

బ్రిటిషు యుక్తములు కలకత్తా నగరములో వెన్నుకుగ కడచెను. ఆమండలములో సన్నిహితులది వెన్నుకుగ కడచి పోయినది యు బద్ధ్యములొగూడ వెన్నుకుగ కడచెననియు నొక కలకత్తా లెఖతును వ్రాయుచున్నాడు.

అయ్యుకం! ఇదేమి విచిత్రము? ఆశ్చర్యం.

శ్రీ కంజనేయ మంత్ర శాస్త్ర

గణిత ఆరూఢం

ఇంకలన అందటికి తెలియజేయడ మేమనగా:—

జరుగబోవు సంగతులను ముందుగా తెలిసికొని గోరువారు (వశ్య మూలముగా వ్రాసి, దానిని ఒక కవచమున తాగుగా నీలుచేసి క్రింది అద్రనుకు అంబుడి మీయెక్కు సేవకనుకు తెలిపిచూ - 1) సే తగుమైనవలయు (వ్రాసి, మేము వ్రాసిన జవాబున్ను, మీ యొక్క సేవ కవచము చేర్చి మీకే అంబుబడును. అయితే మీరు ప్రశ్నలను వ్రాయవచ్చును, ఇంకం గంట నిమిషము లనుఅయినా లేక పుట్టిన సంకల్పం నెల లేది గంటలను అయినా అవశ్యం కనిపించవలెను. కవచతో కూడనే క్రింద వివరించెయిండు కట్టుం నుడిఅద్రగుమూలమున అంపినసేగాని బయట చెప్పబడవలదు. అయితే వంగకలముగాని, గవర్నమెంటుకు విరోధమైనవాటికి గాని బయట చెప్పబడవలదు.

ఇవియును గాక, “పుత్రసంతానం” “వ్యాపారలాభం” “సర్వకార నివారణ” “సర్వకార్యసిద్ధి” మొదలగు వాటికి, రక్షాబంధనములు తయారు చేయబడును. వారికి పూజలములు కూడ చేప్పబడును. వివరములను తెలియమూలమున వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

For further particulars please apply to the below address.

కల్పం - వివరము. ఇండియా ప్రదేశమునకు 1 మొదలు 6 ప్రశ్నలకు చార్జి 1-0-0 6 వైగా, ప్రతి ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు 0-4-0 రంగును, సింగపూరు మొదలగు మొదటి ప్రదేశములకు, 1 మొదలు 6 ప్రశ్నలకు 2-0-0 6 వైగా ప్రతి ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు 0-8-0 టి. ఎస్. వెంకటేశ్వరయ్యర్. (1741) (మొదటిను కట్టెను. కలకత్తా, (డక్షిణ ఆగ్నేయ దిక్కు).

ఆంధ్రదేశ బక్కెట్లు వగైరాలు.

మదరాసు గవర్నమెంటు వారికిన్ని మదరాసు గవర్నమెంటు వారికిన్ని: మునిసిపాలిటీలు, తాలూకా బోర్డులు, యూనియనులు, స్కూలులు వగైరాలు నష్టముచేయు, కొలతపాత్రలు తూనిక గుండ్లు, (తాగునీరు, ఆసీను చేనాకత్తులు, కంచాటిలు, మునిసిపల్ లాండర్లు, వాటి స్తంభములు, బావుల గిలకులు, చిత్రవేయటంబు, నీళ్లు తోడు బక్కెట్లు, ప్లానముచేయు వెడ్జింగులు మొదలగు యా వత్తు సామానములు, విద్యేవు నూడికి చేర్చు యగు పనివార్డు చే, విక్రీయములగుగా

తయారుచేయించి వల సహాయముగా నష్టము చేయబడున గాన వలయువారు క్రింది ఆదేశమువారిని విచారించవలసియు. జనరల్ ఇండస్ట్రియల్ ప్రొడ్యుక్ట్ వర్కుస్, (1742 దిన 624 వారు) కంట్లాక్టర్లు, సెల్లారు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జి, మంచిమందు దట్టి 1-కి అ. 6. 12-కి రు. 8-10. 10 లో రు. 28. తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద గాని, పెండుకలలో గాని, లోచర్లములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలొను. రెండు మూడు భేదములు గలవు. అయ్యుతాంజనముచేచో, తి తయి ట్టెన్సివిధ్యముచేచాడే

సమకాలికాభిప్రాయములు.

అనంతపురము సభలు

“ఆంధ్ర ఆద్యోకేలు పత్రిక” యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—ఆంధ్ర మహాసభయు, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభయు అనంతపురములో 23, 24, 25 తేదీలనూ జరిగినవి. ఈ వట్టలనూ చిన్న వైసను, ఇచ్చట సభానిర్వహణనూ జయప్రదముగ జరిగినవి. ఇందుల కావగరవాసుల యాత్సాహమున, జేతభక్తియు గారణము. ఎ. ఎన్. కృష్ణరావు వంతులు గారు ఆంధ్రరాష్ట్రానిర్వాహకులు హృదయ పూర్వకముగ నంగీకరించిరి. కేకవపిల్ల (కృష్ణకులగు రాష్ట్ర) ప్రతిభా రామండలములో నున్న ఈ ఆంధ్రరాష్ట్రానిర్వాహకీర్వాన మేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడుట విశేషము. దీనినిబట్టి చూచియెడల ఆరుండలవాసుల భావము తెలివరకు ముగిసినవలెదెనో తేటపడుచున్నది. ఈసభలను సమ్మేళనము చేయు విషయమున తీవ్రమగు చర్చ జరిగినది. తుద కీవిషయము రాజోవు సమావేశమువరకు ఆపి వేయబడినది. ఈలోపున దీనిని గూర్చి ప్రజాభిప్రాయము గనగొనుట కసరము. తీర్మానములందు విశేషము మేదియు లేదుగాని ఆంధ్రమండలములకు కావగరభావం దొసంగ బడుస్థలములు చాల నవట సమంజసముగ నున్నది. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యస్థానము మదరాసున నుండుటకు తీర్మానింపబడినది. ఈసంఘము ప్రధానవట్టలనునందు టవన రము. పశ్చిమాంధ్రమండలవాసులు గూడ ప్రత్యేక రాష్ట్రానిర్వాహవిషయమున గల ఆత్సాహమునందు తీవ్రస్పర్శలకుల వారికంతయును వీనివారని తెల్లమైనది. ఆమండలములలోనున్న ఆరవనివాసులు ఆంధ్రోద్యమస్వభావము నిత్యదైనను గుర్తించెదరని తెలుచెదము. వీరుకూడ నీమండలవాసుల ఆశయ లభికి జేయునాత యొసంగుట ధీటుణము. ఇందములమున నిరువురకును సోదరభావమేర్పడును. ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయమును గమనించి, ప్రత్యేక రాష్ట్రమును నిర్మించెదరని తెలుచుచున్నాము.

* * * *

ఆంగ్లేజీనితి.

“మైసూ ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. గాలియేవై పునకు వీరుచున్నదో గడ్డిబట్టి తెలిసి కొనవచ్చును. ఇప్పుడును లాయుడుబాద్లి గారికి రాజకీయప్రాతి కూల్య మెక్కుడ నున్నదనుటకు సందియములేదు. పూర్వము వీరి మిత్రుడగు వార్తల్లీప్ ప్రభువుకూడ కొయలినున ప్రభుత్వమునకు కలర రము గలిగించు నుండెను. ఎల్ల పుడును కొయలినునకు మిత్రుడని కలంబడును కోదరు మియర పుభువుకూడ తాను వ్యాసిన లేఖయందు తీభుక్య మున కనకూలింపని వాక్యములను వ్యాసి, ఇండియెంటు లిబరలు పక్షమువారి కనకూలమగు భావములను వెలిబుచ్చె ను. తీభావమంతి మిత్రుడగు చేవరు బూగికు తీభువుచే నెర్పరింపబడు “డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సు” పత్రికగూడ ఈ దక్షమియరతీభువు ఆభిప్రాయముతో జేతభింపుచున్నది. పుభావమంతి కనకూలముగనన్న పత్రిక “డెయిలీ కాని కలం” మాత్రమే! దీనికి కారణము వేరచెప్ప నవసరములేదు.

సరిహద్దు ప్రాంతమునందలిస్థితి:—ఆగస్టు 28 వ తేదీని కూలీల కిరీరమును నుట్టడించిన మామదులలో 14 గురు చని పోయినట్లును 50 మందికి దెబ్బలు తగిలినట్లును ఇద్దరు వట్టవడి నట్లును తెలియుచున్నది. 1½ మైలు టెలిగ్రాఫ్ లీగను కివతే ది రాత్రి టోపిలో తీసివేసిరి. రెండు చిన్న కంకెలను భ్యంస ముచేసిరి. టోపికి వచ్చుచున్న పెద్దలామ్మకును ఎడించుట కు కొందరు నైకులను డార్జోనినుండి వంపిరిమి. మామెను కనిగురానులకు బయలుదేరిన విమానముమీది కొండకాతుల వారు ఫిరంగులను వేయగా మేము వారిమీద బాంబులను విసరితిమి.

6-వ తేదీని మార్వానినుండి యిట్లు తెలియవచ్చెను. ఉదయము 7 గంటలకు వార్తల్లీ ఎక్స్ ప్రెసు మార్వానిజేవ నుసమీపములో రెయిలుకమ్మలనుండి వారిపోయెను. తీయా జీతులును, సామగ్రియు బండ్లలో నైట్లనున కంపకును. వాసుగు రోహిలవరకును పొట సరిచేయబడవలదు.

గ్రంథవిమర్శనము.

ప్రాచీన భారతవర్షమున ప్రజాపాలనము:— ఈవిన్నపాత్మక ఆంధ్ర పత్రికమున, జేతాభిమానులను అగు శ్రీమల్యుల వేంకటగోపాల రావుగారిచే ఆంగ్ల భాషయందు రచియింపబడినది. భారతజాతీయ ప్రాచీన కాలమునందు ప్రజాపాలనా ప్రతిష్ఠాపనముల లేవని రాలిటు సంఘమున దెలుపబడుటయు, యీ భావమును కల్పంఘ సభ్యులగు వ్యాసుమాత్రులు తమరస్యమి కాశ్రీ గారు సమర్థించుటయు ఈ గ్రంథ రచనకు గారణము. శ్రీ గోపాలరావుగారి విషయమున విశేషపరిశ్రమ చేసి పురా జేతిహాసాది గ్రంథముల సహాయమున సోదామరణముగ రాలిటుసంఘమువారు వ్యక్తీరించిన వైయభిప్రాయముకు ఖండించిరి. వీరియూదామరణమును సందర్భము కనుక గను, వీరుచేసిన పారాంక్షము లామోద దాయకములు గను నన్ను వనుటకు సందియములేదు. రాలిటు సంఘమువారి నవసరముగ వెలిపిన ఈ ఆభిప్రాయమువై యిదివరకే జేత మందు విముఖతయు, ఆగ్రహమును కలిగినవి. అందు మాఖ్య ముగ బాసతీయులగు కాశ్రీ గారు మూడ దీనితో జేతభింపు ట కోచనియును. ప్రజాభిప్రాయము నీవిధముగ వెల్లడించిన గోపాలరావుగారు ప్రశంసనీయులు. ఈగ్రంథమున మహా మృదీయ యుగమునక బూర్వపు హిందూజాతీయందలి ప్రజా ప్రతినిధిప్రతిష్ఠాపనముల గూర్చి తెలుపబడినది. పూర్వకాల మున హిందూజాతీయందు సంపూర్ణముగ అధికారివిభజనము జరిగి, ప్రజాస్వామ్యము పరిపూర్ణకరించుమందు డెవని గ్రంథకర్త నిరూపించి యుండెను. వీరు ఇతర పాశ్చాత్యజాతీయులతో ప్రాచీన భారతజాతీయము ప్రతిష్ఠాపనమును సరిపోల్చి, ఆ భువిక పాలనప్రతిష్ఠాపనములు మనజాతీయందు పూర్వమందు న్నుచాటికంటె వెంత వెకబడియున్నదో ప్రశంసయుగ ప్పువర్తించిరి. ఈపుస్తకము వెల్లవారు చదువదగినది. వెల రు 0.4-0 మాత్రమే! వలయు వారు గ్రంథకర్తవే పితాపురము, గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలయును. గోపాలరావుగారు ప్రజాప్రజాభిమానిగిరించి యిట్టి గ్రంథముల నింకను ఆంధ్ర భాషయందు రచించెదరని తెలుచుచున్నాము.

వాతావరణస్థితి

1919 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 8 వ తేదీ సోమవారము

జిల్లా మాఖ్య కారములు	తేది 24 Xంటులో	తేది 24 Xంటులో	తేది 24 Xంటులో	తేది 24 Xంటులో	తేది 24 Xంటులో
గోపాలపూరు	87.5	79.7	...	82.56	25.68
విశాఖపట్టణము	87.9	79.2	...	14.68	19.35
కాకినాడ	90.0	78.4	0.08	15.91	19.79
బందరు	91.6	80.0	...	22.12	21.82
కుంటూరు	99.2	78.8	...	18.97	19.17
నెల్లూరు	98.6	77.6	...	10.55	9.64
రుద్రాచలము	91.6	76.1	...	12.61	18.62
మదరాసరాజు	91.0	75.0	...	18.85	21.69
అనంతపురము	100.4	75.1	...	11.97	10.01
కర్నూలు	97.8	78.6	...	4.86	9.48
కర్నూలు	94.2	74.0	...	9.67	17.06
కడప	98.4	79.8	...	16.86	16.54
రెంగుళూరు	84.2	78.5	...	20.76	19.82
కల్లూరు	94.4	74.0	...	17.95	18.94
కీలము	98.1	78.7	...	19.95	22.21
కోయంబత్తూరు *	91.5	72.0	...	6.26	8.55

వాయుభారము మలబారులో మాత్రము కొద్దిగా తగ్గినది. అచటవర్షములు తగ్గినవి. ఉష్ణముచాలవోట్ల హెచ్చినది. పగలు రాత్రియుగూడ ఉష్ణము హెచ్చినది. శేషవర్ష మండలములలో తగ్గినది. ముఖ్యము తగ్గినది. బర్మాలో వర్షములు హెచ్చుగానన్నవి.

ఎడ్వర్డు, బి. రాను
ఆక్రింగు వాతావరణ కాశ్రుజ్ఞులు

మిక్సీలి ప్రశస్తమైన పరిమళద్రవ్యము
టోటో దిల్లీ హారు (రిజిస్టర్డ్)

పరిమళద్రవ్యముల కన్నిటికీ సిద్ది రాజు

ఇండియాజేతమునందు జరిగిన అన్ని ప్రదర్శనములందును చాల పతకములును ప్రశంసా పత్రములు నియ్యబడినవి.

దీనిలో సారాయి సంబంధ మేమియును లేదు గాన ఆచార పరులందరుగూడ దీనిని నిరభ్యంతరముగ నుపయోగింపవచ్చును. ముఖ విధములగు పుష్పముల నువాసన చేసియును గలదు. బిటికెండు చుక్కలు జేయరుముమీద చేసిన చాలును. ఆస్పష్ట కోసితెచ్చిన పువ్వులవలన వ్యాపించు పరిమళమునంటి పరిమళ మతమితముగ వ్యాపించుచుండును. దీని నువాసన నిలచునంత కాలము మరెవ్వి పరిమళద్రవ్యమునకును నిలువదు. పెద్దనైజు (అర్రాపుకబుడ్డి) రు 2-0-0 చుట్టనైజు రు 0-12-0 చిన్ననైజు రు 0-8-0 వి.సి. చార్జి రు 0-5-0. మిష్టలమునందు దొరకనివో క్రింది సోల్ ఏజంట్లకు వ్రాయుడు.

ఆంగ్లో ఇండియను డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
(D 126 W 100) 155 జమ్నాకునీడు, బొంబాయి.

భాగ్యవంతు లెవరు ? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృతము / అమృతామలక తైలము | జంబీరర సాయకం | కంచానన లేపము
6 ఔన్నులు 8-4-0 | 6 ఔన్నులు ౪ల సీసా 1-0-0 | ఉష్ణుడుల బోగొట్టుకు | కామర నణము
8 ఔన్నులు 1-12-0 | 8 ఔన్నులు ౪ల సీసా 0-8-0 | సీసా కు. 0-10-0 | చర్మ కు. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

స్వాకింగు - పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము.

కంటి నిలాసము: } మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము, మదరాసు.
తుండిట్, మదరాసు. } రెడ్, ఆచార్యుక్ పిల్ల, వడవాడు.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

The Late Gen. Botha. Impressive Memorial Service.

LONDON, September 4.
An impressive memorial service in honour of General Botha was held at Westminster Abbey to-day. General Birdwood represented the King, and others present included Mr. Bonar Law, the Food Controller, Mr. Roberts, various High Commissioners and Agents-General, representatives of State Departments, and numerous other distinguished persons.

Oriental Research, Conference of Societies.

LONDON, September 4.
The members of the Royal Asiatic Society, the "Société Asiatique," the American Oriental Society and the "Scumia Orientalis" of Rome are holding a four days' joint session in London to discuss the Oriental research. Sir Charles Lyell welcomed the visitors. The numerous papers to be read have necessitated the formation of separate sections for Near Eastern, Indian, and Far Eastern subjects. Sir Charles Lyell said they aimed at concerting plans for the advancement of archaeological research among the Allies. The charges wrought by the war would enable scientific research to pursue its work in large tracts of territory hitherto closed. He referred to the entry of India as a nation into the field of politics and said it was essential that a thorough endeavour be made to understand the Indian mind throughout and its inspiration. Professor Clay described the activities of American Assyriologists. The American School of Oriental Research in Palestine was shortly re-opening on a more extensive scale than before the war, and he hoped it would work in close co-operation with the larger and more important school contemplated by the British scientists.

Professor Cordier read a paper on the great development in knowledge of Chinese art during the past twenty years and the influence upon it of Buddhism.

British Trade Returns.

LONDON, September 6.
The Board of Trade returns for August, show that the imports amounted to £149,000,000, an increase of 38,000,000, as compared with the corresponding month of last year. The exports amounted to £175,000,000, showing an increase of £31,000,000. The imports for the first eight months of 1919, ending the 31st August, amounted to £1,000,000,000, an increase of £147,000,000, and the exports to £1,475,000,000, an increase of £141,000,000, as compared with the corresponding period of last year.

Reported Sale of Devonshire House.

LONDON, September 6.
It is understood that the Duke has sold Devonshire House, Piccadilly, to an American Syndicate at a price exceeding £1 million for the erection of a huge hotel.

Mr. Montagu's Reply to Deputation.

Criticised by 'Cape Town Times.'

LONDON, September 5.
'Cape Town Times,' which always staunchly supports reasonable rights of Indians in South Africa, criticises Mr. Montagu's reply to the Deputation and says that his allusions afford ground for the belief that he is not really well acquainted with the difficult and delicate problem. The paper points out that the whole weight of the Government was thrown against Mr. Collin's amendment which was ultimately rejected and affirms that the act as passed cannot reasonably be interpreted as an infringement of the pre-existing rights of the Indians in Transvaal or as warranting Mr. Montagu's suggestion that it is disastrous. The 'Cape Town Times' maintains that much of the agitation regarding Indians in South Africa, originated partly in the mistaken belief that Mr. Collin's amendment was adopted. Mr. Montagu might well have given the deputation a clearer understanding that the Union Parliament as a whole had a strong sense of the immense services which India had rendered to the Empire in war time and that the recognition of larger aspects of the problem as a whole induced legislature to stay its hand in the face of popular clamour from Rand. The paper regrets that Mr. Montagu did not give a more sympathetic statement of difficulties facing any South African Government in handling the Indian problem.

The Silver Market. Outlook Not Promising.

LONDON, September 5.
Messrs. Montagu silver report says that the course of silver prices continues erratic chiefly owing to the uncertainty of New York market. The large margin between the spot delivery quotation and the forwarded delivery namely two pence and a farthing in respect of two months' delivery indicates that the distant outlook is not considered very promising.

Lord Fisher on the Navy. Need for Reform.

LONDON, September 5.
Lord Fisher, in another letter to the "Times" headed "Nero fiddling while Rome is burning," replies to his critics. He reiterates that the present navy will be obsolete for war a few years hence, and says, "It is time to kick and stop the money." He recalls his reforms in the navy and asks if he cannot be trusted.

General Allenby Returns to England.

LONDON, September 6.
The "Daily Mail" states that General Allenby is due in England on the 10th instant, and that apparently no arrangements for a public welcome have been made. The paper says this omission must be quickly rectified.

Probable Increase of Tea Price, Public Perturbed.

LONDON, September 5.
The public is perturbed at the probable increase in the prices of tea. One authority says that the demands have increased particularly from France, America and Germany. Hence there is a shortage of supplies which is accentuated by the rupee situation, dock congestion and insufficient transport.

Demobilisation in Britain.

LONDON, September 6.
The War Office announces that 34 millions of British officers and men have been demobilized including the medically unfit since the armistice.

British Naval Reductions.

LONDON, September 6.
Speaking at Pontefract on the eve of polling for the bye-election, Dr. Macnamara said that the active service strength of the Navy had been reduced from 460,000 in armistice day to 170,000 to-day. Five hundred and 84 naval craft to be constructed had been cancelled, saving the country nearly £45 millions. Ninety-eight older ships had been sold, and 1,500 trawlers and drifters had been repaired and recommissioned and returned to their proper vocations. The daily expenditure from naval votes to-day was just half what it was on armistice day, but improved pay and pensions to officers and men would always and rightly be a permanent charge.

France

Reparation in France, German Offer Refused.

LONDON, September 2.
PARIS:—The French Government is taking steps to replace by an army of French, British and Allied workmen, the 230,000 German prisoners-of-war who had been till now engaged in the work of reparation in the devastated regions. The proposal of the German Government for the employment of bodies of free German labourers paid by the German Government is not regarded with favour by the French people.

German Constitution. Violation of Peace Treaty. M. Clemenceau's Protest.

LONDON, September 5.
PARIS:—M. Clemenceau's letter of protest against the second paragraph of Article 61 of the German Constitution declares that it constitutes a formal violation of the Peace Treaty, firstly, by providing the admission of Germany into the Reichsrat, thus assimilating Austria to the German Empire, and, secondly, by admitting and providing for the participation of Austria in the Council of the Empire, thus creating a common political tie in absolute opposition to Austria's independence. Consequently, the Allies invite Germany to take legal measures in order to remove without delay this violation by declaring the Article of the Constitution null and void. The Allies will be compelled, if satisfaction is not given within fifteen days, to order the immediate extension of the occupation of the right bank of the Rhine.

A Vague Reply.

LONDON, September 5.
BERLIN:—The German reply to the Supreme Council's Note on the German Constitution says:—Germany is unable to maintain its attitude on this question, but this however, does not necessitate the alteration of the German Imperial Constitution. If the Allies, in case their demands are rejected, extend the area of occupation, the German Government will regard such a step as a deplorable act of violence. The reply is regarded in London as vague and indefinite.

The Premier's Conference.

LONDON, September 5.
PARIS:—'Le Temps' states that Mr. Lloyd George is coming to Paris next week to confer with M. Clemenceau on the question of Syria.

Betrayer of Nurse Cavell. Condemned to Death. Recommendation to Mercy.

LONDON, September 5.
PARIS:—Quien, the betrayer of Nurse Edith Cavell, has been condemned to death.
LATER:—On the conclusion of the trial, the Court after deliberating for fifty minutes, unanimously found the accused guilty of high treason. He was sentenced to death by the Judges voting four to three. Quien reiterated that he was innocent.
LATER:—Six out of the seven Judges forming the Court Martial have signed the recommendation to mercy.

Feature of Proceedings.

PARIS, September 5.
Evidence in the Cavell case being concluded, the Prosecutor asked the accused's conviction of espionage and death penalty. The feature of later proceedings was the statement which Mayor, a German Secret Police agent, made to the British Military Attache at the Hague, and which was accepted as evidence. Mayor declared that he knew the accused well. The prosecution of Nurse Cavell was conducted by Bergen and Pinkhoff. The former received the Iron Cross for the manner in which

he conducted the case. He was now the Police Commissioner at Dusseldorf. Pinkhoff also received the Iron Cross. Mayor had a remarkable career. He was a waiter in London from 1880 to 1884. He then served for three years in a German infantry regiment. He was then employed by a British firm in Zanzibar, whence he drifted to Lucknow and Baroda, where he was a caterer to the court in 1890. He then went to Kapurthala, where he remained for thirteen years, when he became a courier in Cook's Tourist Agency. Among those employing him in this capacity were Lord Iveagh at the Delhi Durbar, Sir Ernest Cassel in North Africa and Colonel House in Russia. He joined the German Political Police in 1914, and was immediately despatched to Berne to pretend that he was a runaway clerk from German headquarters, and to make a statement to the British Military Attache that the German offensive was being prepared in the Soissons sector. This he did, receiving 500 marks for his report.

International Federation of Cotton Manufacturers.

Cultivation of India Cotton.

LONDON, September 5.
PARIS:—At a meeting of the International Federation of Cotton Spinners and Manufacturers associations, Sir Herbert Dixon was appointed President of the committee. The federation decided to send representatives to the world conference at New Orleans in October. The essential recommendations in the Indian Cotton Commission's recently published report were adopted and it was resolved to distribute to the affiliated organisations the report on the cultivation of Indian cotton based on the investigations carried out in India.

Russia

Situation in Russia. Von Der Goltz Insolent. Denikin Checked.

LONDON, September 4.
It is authoritatively stated that the situation in the Baltic States is acute. General Von Der Goltz does not show signs of the cessation of his activities and continues insolent, disregarding the Allies' wishes. German landowners who have settled there are following his example. In South Russia General Denikin's advance towards Kursk has received a somewhat severe check, although there are no signs of a Soviet break through. The Bolshevik counter-offensive north-east of Kharkov has been checked and forced back eastward of the Byelgorod-Kuoyansk Railway.

Deep-rooted German Designs.

Evidence continues to accumulate of the apparently deep-rooted German designs in the Baltic Provinces. The German Independent Socialist newspaper 'Irrsicht' characterises the Official German details as lies, and declares that it is an undoubted fact that the whole German formations have passed and are passing to the Russian army and that the whole of Courland is full of German soldiers in Russian uniforms.

British Troops in N. Russia British Decision to Withdraw Unaltered.

LONDON, September 4.
It is authoritatively stated that the decision to withdraw British troops from North Russia is unaltered. The recent offensive operations against the Bolsheviks were solely undertaken to weaken the enemy and ameliorate the situation, as far as possible, for the Russian volunteers after the British departure.

Last British Conscripts Leave Russia.

LONDON, September 4.
ARCHANGEL:—All the ex-Ambassadors and ex-Consuls from Petrograd have left for England on the "Kildonan Castle," which also carries the last batch of conscript British troops.

Fighting in Russia. Volunteers' Success. Bolsheviks Expelled from Odessa.

LONDON, September 5.
A telegram from Odessa, undated says: A naval force from Sebastopol assembled on the 22nd August. Sixteen miles south of Odessa a transport at dawn on the 23rd August landed the Volunteer Army unharmed, and parties marched along the coast capturing batteries, and marched inland to Odessa.
Reuter's representative accompanied one of the latter and witnessed skirmishes, the Bolshevik detachments bolting after a few rounds. The party reached the outskirts at nightfall and bivouacked near the chief prison, in which were 500 hostages. The party were anxious to storm the prison forthwith but the Commander dissuaded them, knowing that the guards were strong, including 200 Chinese desperadoes with machine-guns. The following morning they found that the guards had decamped and the hostages were safe. Troops entered the town and the inhabitants poured out cheering. Captains of British ships walking in the streets are now acclaimed with the words, "Thank you Englishmen."

Capture of Kieff.

LONDON, September 5.
A War Office communique, confirming General Denikin's capture of Kieff, says:—The occupation will doubtless ensure the long expected junction between Generals Denikin and Petlura. It was the result of a successful counter-attack against the Bolshevik offensive north-east of Kharkoff, which definitely countered the Bolshevik thrust towards Kharkoff and again secured General Denikin's left.

Offensive into Russia Denied.

LONDON, September 5.
Rumanian General Headquarters deny the reported intended offensive across the Dniester into Russia.

Rumania**Rumania and the Albes.****Supreme Council's Ultimatum Cancelled.**

LONDON, September 5.
PARIS.—The Supreme Council has cancelled the ultimatum to Rumania in view of the representations of the Rumanian Delegation that the note of the 23rd August was not received in Bucharest. The Council has decided instead to send Sir George Clark to Bucharest with a copy of the undelivered Note, also a fresh Note which, while not an ultimatum in form, nevertheless, conveys a grave warning to the Rumanian Government.

Departure of British Representative.

LONDON, September 6.
PARIS.—It is understood that Sir George Clark, Mr. Balfour's Secretary, is leaving for Bucharest to-night to furnish a report to the Council as regards the attitude of the Rumanian Government towards the Conference and its decisions.

A Rumanian Request.

LONDON, September 5.
PARIS.—The Rumanian delegation in Paris has requested modification of Article 60 in the Austrian Treaty providing that Rumania and the new States formed from Austria shall protect the racial and religious minorities.

Germany**German War Material.****Question of Surrender.**

LONDON, September 5.
PARIS.—The Council has granted the request of the German delegation to postpone the dispatch of the Inter Allied Commission to supervise surrender of war material. The Germans made an alternative request for the reduction of the numbers of the Commission. The Council refused to reduce the numbers.

The Ex-Kaiser's Finances.

LONDON, September 6.
BERLIN.—The Prussian Minister of Finance to-day declared that the ex-Kaiser in going to Holland took only 650,000 marks and that subsequently he had received nothing further from his country.

German East Africa.**New Administration.****British Representative.**

LONDON, September 6.
Sir Horace Byatt, the Administrator for former German East Africa, leaves England shortly for Dar-es-Salaam, which will be the headquarters of the Government. All is going on smoothly in that country. The old German native army has melted away, the askaris having returned to their villages. Only a few German settlers are left, the majority having been repatriated. There is no native problem, for the inhabitants have taken kindly to their new rulers. The damaged railways have been repaired, and are working to Lake Tanganyika. The most urgent need is the resumption of shipping.

Disturbances at Enskirchen.**Leader of German Workmen Court-martialed.**

LONDON, September 6.
Cologne.—There have been grave disturbances between Germans and the British troops at Enskirchen twenty-eight miles southwest of Cologne where an explosion occurred some months ago. Large numbers of Germans attacked the British and one soldier was seriously injured. The town was fired a hundred thousand marks. Herr Kupper, the leader of German workmen was sentenced by the court-martial to be shot.

Poland**Fighting in Poland.****Anarchic Conditions.**

LONDON, September 5.
The latest Polish reports from Warsaw state that the insurgents in Upper Silesia have blown up the railway bridge at Barnowice and destroyed telegraphic and telephonic communication in the district of Barnowice. There was brisk fighting on the night of the 1st instant when German troops attacked the village of Piotrowice in Teachen. Machine guns and armoured motor-cars were used and the fighting lasted three hours. The Germans withdrew after suffering losses. German aeroplane attacks are reported from various towns. Three aeroplane machine-gunned the main street in one place killing five persons and wounding twenty.

M. Paderewski on German Menace.

LONDON, September 5.
PARIS.—M. Paderewski, in an interview, declared that the Germans were now seeking to gain victory on the Eastern fronts, which was unattainable on the West. He pointed out that in Upper Silesia, East Prussia and Lithuania, along the Bolshevik front, in the vicinity of Minsk and along the Ukrainian front, the Polish armies were forced to face armed enemies. Where the enemies were not Germans, they were aided by the Germans, who, were advancing Bolshevism to embarrass Poland, whose Government, with limited supplies, was finding the situation desperate. The attempt of Germany to crush Poland would not succeed if Poland got speedy succour, but until the treaty with Germany was ratified they would be unable to get foreign troops necessary to steady the situation. In the Baltic States of Russia, the Germans were fomenting disorder and assisting the Bolsheviks. On all sides Poland was forced to face the new war, which Germany was waging against the Allied cause. She was determined to conquer Russia at any cost, and was making every effort to hamper the Allies and ruin their reputation throughout the world.

Czecho-Slovak Policy.**Dr. Masaryk Interviewed.**

LONDON, September 5.
Dr. Masaryk, President of Czecho-Slovakia, interviewed again emphasised the utter impossibility of any union with the Austrians and Magyars, but the new States must come to an economic agreement. The best relations existed with Rumania, Jugo-Slavia and Poland, but as regards the Austrians and Magyars friendly relations were hoped for, but depended exclusively upon them.

Situation in Courland.**German Government's Decision.**

LONDON, September 6.
BERLIN.—The Government has considered the situation in Courland, and has decided that unless the troops unconditionally obey the Government's orders to evacuate, their pay and provisions will be stopped and refractory soldiers punished.

Austria**Austrian Peace Terms.****M. Renner Returns to St. Germain.**

LONDON, September 6.
VIENNA.—M. Renner, interviewed, said he was returning to St. Germain on Sunday to sign the treaty. LATER.—This shows that M. Renner is convinced that the Austrian Assembly will accept the treaty.

Statement by M. Renner.

LONDON, September 5.
VIENNA.—M. Renner has issued a statement acknowledging that every page of the Treaty exhibits careful endeavour on the part of the Conference to put the confused situation in tolerable order. He enlarges, however, on the sacrifices exacted by the Treaty, and says that the Austrians are subjected to the complete economic dominion of the Allied Powers. He expresses the opinion that this would be bearable if they knew whether the League of Nations would exist, and whether it would be so organised that it would be in a position to be just. The existence and working of the League of Nations was for German-Austria an essential condition of the Treaty.

Flight of Bela Kun.

LONDON, September 6.
BERLIN.—The newspapers report that Bela Kun and his associates have fled across the Bavarian border.

Australia**Mr. Hughes in Melbourne.****Unparalleled Enthusiasm.**

LONDON, September 4.
A telegram from Melbourne, dated the 30th August, says:—Mr. Hughes arrived amid scenes of unparalleled enthusiasm. Returned soldiers draw his motorcar through the streets packed with cheering crowds to the Town Hall, where a civic reception took place.

America**The Peace Treaty.****American Attitude.**

LONDON, September 5.
WASHINGTON.—The Senate Foreign Relations Committee has ordered the Peace Treaty to be reported to the Senate after adopting four reservations, providing that the United States be the interpreter of the Monroe Doctrine, that tariff, immigration and other domestic questions be determined by individual nations and that the United States declines to assume any territorial obligation or mandate, without a direct resolution from the Congress, and reserves the right to withdraw from the League of Nations.

Canada**Ratified by Canada.**

LONDON, September 6.
OTTAWA.—The Senate has ratified the Peace Treaty.

British Settlers for Canada.**Issue of Regulations.**

LONDON, September 5.
OTTAWA: Regulations have been issued for the settlement of British soldiers not resident in Canada before the war. Those purchasing farms will be loaned 5,000 dollars for land purchase, 2,000 for livestock, and 2,000 for permanent improvements. All such settlers get 160 acres under the Free Homestead Laws. Loans are conditional upon two years' training in practical farming in the case of those inexperienced agriculturally.

S. Africa**Encroachment of Asiatics.****Protest Meeting at Pretoria.**

LONDON, September 5.
PRETORIA:—A largely attended meeting at which various municipal, commercial and other organisations were represented, considered the Transvaal Asiatic question. The Mayor of Pretoria urged display of moderation. The chairman forecasted a gloomy picture for South Africa if the problem continued. The meeting on the motion of Senator Munnik passed a resolution that it viewed with the greatest alarm the serious menace to the economic and social welfare of the inhabitants of Transvaal occasioned by the continued encroachment of Asiatics and advocated immediate measures to deal with the question.

Syria**Syrian Problem.****French Press Demands.****Outcry against British Policy.**

LONDON, September 2.
The Havas agency says that French papers state that France has shown herself disinterested up to the extreme limit regarding the Syrian question. All France stands behind the French Government for the maintenance of her rights.

The Mandate Question.**General Allenby's Attitude.**

LONDON, September 6.
In the course of a leader the "Times" says:—It is understood that General Allenby is returning to urge that the Syrian mandate should be entrusted to France. It is believed in some quarters that General Allenby intends to resign if the recommendation is not accepted.

China**British Diplomatic Service.**

LONDON, September 5.
SHANGHAI.—Mr. Benby Alston succeeds Sir John Jordan as Minister at Peking. Sir Charles Elliot succeeds Sir Conyngham Greene as Ambassador at Tokio.

Egypt**Egyptian Situation.****Attempted Assassinations.**

LONDON, September 6.
The "Times" learns from Cairo that the authorities have been aware for some time that attempts might be made on the lives of the Sultan General Allenby of the Premier.

Italy**Women Suffrage in Italy.**

LONDON, September 6.
ROME:—The Chamber has adopted a Bill conferring electoral rights on women.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS.)

India**Imperial Legislature.****Programme for Coming Sessions.**

SIMLA, September 6.
At the meeting of the Imperial Legislative Council on the 10th, the Hon'ble Mr. S. N. Sarma will move a resolution offering the country's congratulations to the King-Emperor on the conclusion of the peace and thanks to the officers of the army, navy, air force and various other departments for their devotion to duty during the period of the war.

The Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya will move for the appointment of a Commission consisting of gentlemen unconnected with the Indian administration, to enquire into the causes of the recent disturbances in the Punjab and for the propriety of the measures adopted in dealing with them, and to vest the said Commission with legal authority to annul or modify the sentences passed by the Martial Law Commission or by Magistrates specially empowered to deal summarily with the cases alleged to have been connected with the said disturbances.

The Hon'ble Mr. K. K. Chauda will move for the appointment of mixed committees to investigate [1] the causes and the nature of the recent outbreaks of disorder in Delhi, and [2] the circumstances of firing upon the crowds in Calcutta in April last.

He will also move for the removal of the summer headquarters of the Punjab Government from Simla.

At the meeting of the 13th, the Hon'ble Mr. H. F. Howard will introduce the Indian Coinage Act Amendment Bill and also a Bill to remove the restrictions imposed on the withdrawal of capital from the money market by companies.

His Excellency the Commander-in-Chief will introduce the Cantonments Act Amendment Bill.

The Hon'ble Sir George Barnes will introduce the Indian Merchant Shipping Act Amendment Bill.

The Hon'ble Sir William Vincent will introduce the Indian Arms Act Amendment Bill and the Cinematograph Act Amendment Bill.

The Hon'ble Mr. Shaw will introduce the Dacca University Bill.

Frontier Situation.**Mahsud Raids.**

SIMLA, September 6.
A Press "communique" says:—The Mahsuds, who attacked the Gambila Labour Camp on the 28th August, are now reported to have lost 13 killed, 51 wounded and two captured. One and a half miles of the telegraph wires were removed in force on the night of the 3rd and two culverts destroyed. A column has moved out from Dardoni to deal with a large Lashkar, which is reported making for Tochi. Aerial reconnaissance to Makin and Kaniguran on the 4th instant was fired on by the tribesmen and retailed by bombing with good effect.

Bombay

Sir George Lloyd.
Advice to Students.

POONA, September 7.

Sir George Lloyd on Thursday, visited the Deccan College, and in the course of a short address to students suggested that inasmuch as their generation would be called upon to play a supremely important part in the history of India to that extent they should try to get the best brains into the economic and other sides of academic achievements. He believed the time to be near at hand when through various economic alterations in this country its industries would before long have every opportunity of a great national development. It was wise, therefore, to prepare for the change, so that they might have a ready body of young men well trained to fill posts which these industries will provide. Whatever education is given it must be the very best, so that one who has had it might be competent to meet all comers. His Excellency also said that in addition to the general increase of technical education, what they needed were classes for elementary mechanics, and this question was also under examination by the Government.

Calcutta

Bengal Ambulance Corps.

CALCUTTA, September 6.

The Bengal Government has issued the following communique:—The Government of India have sanctioned for all Indian employees of the Government who joined the Bengal Ambulance Corps, with the permission of a competent authority, the following concessions, which are the same as those which are granted to Government servants who enlisted into the Indian Army:—

(1) They will retain while in the Corps a lien on civil employment previously held by them, or on an appointment of the same class.

(2) Their service in the Corps will count towards civil pension if they were serving in a pensionary appointment, and for increments of salary if they were serving in incremental grades. It will not count for leave, but such service will not be regarded as an interruption of duty for leave already earned.

(3) They will receive while in the Corps, in addition to their salary paid by the Corps, privilege leave pay up to the extent of privilege leave due to them and thereafter furlough pay of their civil appointment.

Indian News.

About and Around.

A Marwani message of 6th September says:—At about 7 A.M. No. 15 down Northern Express derailed at Marwani Station west of Rutlam on the B. B. and C. I. Ry. The passengers and mails are being transhipped. The line will not be cleared for about four days.

The "Bakrid" passed off smoothly in Calcutta and suburbs. News has also reached Calcutta of the peaceful celebrations of the "Bakrid" from several districts in the Presidency Division and also parts of the Burdwan division.

SIMLA, September 6.

"Gazette of India," Finance Department:—It is notified that the income derived from the manufacture of indigo shall be exempt from incometax for a period of two years commencing with the first day of April 1919 and shall not be taken into account in determining the total income of an assessee in respect of those years.

Prohibition is notified in the "Gazette of India" of importation into British India from all destinations, except the United Kingdom, of the following articles:—All derivatives of coaltar, generally known intermediate products capable of being used or adapted for use as dye stuffs, or of being modified or further manufactured into dyestuffs, all direct cotton colours, all union colours, all acid woolcolours, all chrome and mordant colours, all alizarine colours, all basic colours, all sulphide colours, all vat colours (including synthetic indigo), all oil, spirit and wax colours, all lake colours, and any other synthetic colours, dyes stains, colour acids, colour lakes, leuco acids, leuco bases, whether in paste, powder, solution or any other form, provided that nothing in this notification shall be deemed to prohibit [1] import of any goods by for the use of the Crown, [2] the import of any goods shipped from any Indian port, [3] the import of any goods under licence granted by the Chief Customs Officer at the place of import.

Stop Press.

(ASSOCIATED PRESS)

BOMBAY, September 8.

Sir Narayan Chandavarkar as Vice President of the Western India National Liberal Association has telegraphed to the Secretary of State for India and the Viceroy (1) praying for the inclusion of one or more additional Indian member specially fitted to represent Indian people in the army commission, [2] that the Viceroy's announcement regarding the commission of enquiry into the recent disorders has failed to satisfy the needs since the enquiry being investigation into the merits of the policy sanctioned by the Government of India ought to be entrusted to an independent royal commission, [3] praying that the indemnity bill be at present abandoned as its necessity depends upon the results of the enquiry by the already appointed commission.

Mr. M. K. Gandhi has received a telegram from Maulana Abdul Bari Sahab to say that in celebration of the Hindu Muslim unity no cow sacrifice was performed in Firaaji Mahal during the Bakr-Id.

CALCUTTA, September 9.

H. E. Lord Ronaldsday left Calcutta yesterday afternoon for Darjeeling where he arrives to-day.

A big fire broke out yesterday evening at Baranagore in the south jute mill owned by Messrs. George Henderson and Company. The fire originated in a one storied godown stocked with jute bales. After two hours the fire was brought under control. No loss of life is reported. The cause of the fire or value of the property destroyed is yet unknown as the bales are still smouldering.

BOMBAY, September 8.

The departure of Homeward mail steamer "Margha" which was due to sail on Saturday the 13th instant has been postponed to Monday the 15th instant.

CALCUTTA, September 8.

The report on the Municipal administration of Calcutta for the last year just issued says that the year 1918 was an abnormal year from the public health point of view and coming after the healthiest year on record the difference is strongly accentuated. In the early months of the year there was considerable influx of panic stricken immigrants from Rajputana and other badly infected centres of plague who brought infection with them, intensified overcrowding in Barra Bazar and other places and helped to swell mortality particularly from small pox and plague. In the middle of June influenza broke out in epidemic form and although it subsided after a few weeks there was a severe recrudescence in October which lasted throughout the year. Its effects are reflected in the vital statistics. About a fourth of the year's mortality is due directly or indirectly to this epidemic. The total number of births registered was 18,166 as compared with 18,804 registered in the previous year. The total number of deaths registered during the year was 21,371 as against 21,360 registered in 1917. This is equivalent to a death rate of 35 per mille which is the highest recorded since 1909.

అమృతాంజనము

వక్రని దట్టితో సహా సీసా 1-కి నెల 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపునొప్పుల పో

దోలును వాయువు పోట్ల పోగొట్టును

విదేశములలో కూడ దీనిని వాడుచున్నారు

3. ఆంధ్రసర్వకళాశాల: విద్యార్థివృత్తి.

ఇది క్రియలో ఉంచుచు రానుండు రోజు

గారి విరమణ నెల

0-4-0

4. ఆర్మీజిజ్ఞాన.

దయ్యముల నద్దావమును గురించిన కాశ్రి

యచర్య. పా. జగన్నాథస్వామి లి. ఎ. గారి విర

మరణ నెల

0-8-0

5. భారదాంబ.

సంఘదురాధార సంస్కరణమునకు మార్గ

మందు చూపబడినది. ఇది శ్రీ భర్తృహృదయ యాన

నాటకము నెల

0-4-0

6. శ్రీరామవిజయము.

ఇది ఏడవండుల వక్రనినాటకము. కోట

లై వేంకటరమణ రావు లి. ఎ. గారిచే వ్రాయ

బడినది నెల

0-8-0

7. అమృతవల్లి.

1-4-0

8. బుద్ధచరిత్రము.

0-8-0

విజ్ఞానచంద్రికా వరసము పరిక్షలలో బహు

మతులను బడసిన కంచవల్లి కవికమ్మగారిచే అను

వాదించ బడినది.

9. కవిత్వతత్వ విచారము.

క్రియలో ఉంచుచు రానుండు రోజు ఎం. ఏ

గారి కృతము నెల

1-8-0

10. తృణకంఠము

0-4-0

11. స్నేహలత

0-4-0

రాయప్రోలు గుమ్మరావుగారిచే విరచితము.

12. ఏకభాషా లిప్తివక్రంప

0-4-0

13. ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రోద్యమ తత్వమును వెలుపు ఇన్ని పాత్రము

0-2-0

14. ఘోర లే చిత్రవలము

0-1-0

15. విలాకతరంగిణి

0-4-0

(ప్రస్తుతకర్తలు కలుపు)

ఆంధ్రప్రదేశ్ కళాశాలలందు, 7 తంబు కట్టిపెట్టి, మనరాము.

నీటికెక్కి

కావేరి విద్యుచ్ఛక్తి నిర్మాణము

కావేరి ప్రాంతో ఎలక్ట్రిక్ నిర్మాణము క్రియలో ఉన్నది.

అభివృద్ధియగుటకు బట్టి చూడగా భారతవర్షమున నీటికెక్కిన వకవరకొను చక్కలు అభివృద్ధి నొందుచున్నట్లు విదితమును చున్నది. ఈ కారణము వల్ల విద్యుత్తును ఉత్పత్తి చేయుటకు తగిన ప్రాంతానామకలగుచున్నది. ఇది మన జీవనమున ప్రభుత్వమునకు. కయో, పౌరవ్యవహారముల నన్నిటిని లెక్కించినచో నదివరకే జీవనమునకునూడ నిరంతరము క్రియలో ఉన్నది. కావేరి బంగారు గనులను విద్యుచ్ఛక్తి సప్తము చేయుటకు మొదటి ఉద్దేశము. ఈ నిర్మాణమును బంగారుగనులకు తొందరపెట్టు మెల్లదూరమున నున్నది. ప్రభుత్వమునా నెక్కడను విద్యుత్తును ఉత్పత్తి చేయవలెను. ఈ విద్యుచ్ఛక్తి బెంగుళూరు నగరమునకు నూడ పంపబడుచున్నది అనుట పరిశ్రమలకును, వీరములకును నీని నుపయోగించుచున్నది.

1902 వ తర్వాతమున పూర్తి అయిన నిర్మాణమునకు 6000 గుట్టలకు క్రిందికి నీరునుండెను. 1902 నుంచును మొదలు కొని 1916 వ సంవత్సరము వరకును ఈ నిర్మాణమున వృద్ధి చేయగా, 21,000 గుట్టలకు క్రిందికి నీరునుండెను. అరవ నిర్మాణమునకు మొదలు ప్రభుత్వమునా రూపాయ 32,92,000 ల అంచనాను అమోదించిరి. నిర్మాణమునకు రూ 11,48,081 అను, క్రిందికి 22650 మొదలు 30,600 ల వరకు అభివృద్ధి చేయుటకు రూ 21,48,919 లను.

ఈ విధానము కార్యరూపమును వాల్చింగుటనుండి యు, ప్రజల విద్యుచ్ఛక్తిని అధికముగా కొనుచుండి, అందుచే అప్పడప్పు డీనిర్మాణముయొక్క ఉత్పత్తిస్థానము అభివృద్ధి చేయబడుచుండెను. ఉత్పత్తిస్థానమున ప్రస్తుతము 28660 గుట్టలకు క్రిందికి 15 యూనిట్లు కలవు. వాస్తవముగ ఉత్పత్తియ్యుడివిద్యుచ్ఛక్తి 21,500 గుట్టలకు క్రిందికి 1150 గుట్టలకు క్రిందికి ఒక యూనిట్లు విద్యుచ్ఛక్తి కృత్యేకించి ఉంచబడినది. 1917-18 సంవత్సరములందు ప్రజలకు 19,280 గుట్టలకు క్రిందికి అరవ మయ్యెను.

కొలారు బంగారుగనుల కంపెనీలవారు 2500 గుట్టలకు క్రిందికి కలుగునట్లు అభివృద్ధి చేయవలయునని తెలిపి యుండిరి. ఇంకను వీరికి 8200 గుట్టలకు క్రిందికి అరవ మొదలుండెను. బెంగుళూరు, మైసూరు నగరములవలె పరిశ్రమలకు 2000 గుట్టలకు క్రిందికి అరవ మొదలుండెను. క్రియలో ఉన్న 27000 గుట్టలకు క్రిందికి అరవ మొదలుండెను. ప్రస్తుతము 21,500 గుట్టలకు క్రిందికి ఉద్భవిల్లుచున్నది. క్రొత్తగా అరవ మొదలు క్రిందికి అందజేయుటకు ఇదివరకు ఉన్న 11 టురులైన్సును ప్రాతవగుటచేతను, ప్రస్తుత విధానమునకు పనికి రావలయుటచేతను వాటిని తీసివైచి నూతన విధానమునకు ఉపయోగించుటకు కొత్తవానిని వేయుటకును ఇతర వ్యయములకును రూ 18,68,400 అంచనా చేయబడినది.

నూతన విధానమున ఈ నిర్మాణముయొక్క ఉత్పత్తి స్థానమందలి క్రిందికి 22,650 మొదలుకొని 27,000 వరకు అభివృద్ధి చేయుటకు గాక 8600 గుట్టలకు క్రిందికి ప్రభుత్వముగ ఉంచవలయును. ఇట్టి విధముగా క్రిందికి నుద్భవింపజేయుటకు ప్రస్తుత విధానమును మార్చివేసి యూనిట్లు 1150 గుర్తియుల క్రిందికి నిచ్చు వానిని ఏర్పరుపవలయును.

మొదటి పర్యాయము కృష్ణరాజసాగరు అనకట్టుకు కట్టినప్పుడు వేసవికాలములో 750 హ్యూసెరులజలము ప్రవహించుచుండెను. కావుననే ఈసారి 27,000 గుట్టలకు క్రిందికి కలుగజేయు స్థానము నేర్పరుచుటకు వీలయ్యెను. శివసముద్ర జలవనములవద్ద 900 హ్యూసెరుల జలప్రవాహము కలదు. 82,000 గుట్టలకు క్రిందికి కలుగగలదు. మొదటికి దాని నభివృద్ధి చేయుటకు ప్రస్తుత విధానము అరవ కే మేర్పరుపబడినది.

క్రిందటి గురువారమునాడు శ్రీ బాద్రి లాయరు గారు డక్కను కళాశాలను వాడబోయి విద్యార్థులకు ఉన్నతపాఠ్యమును విప్పిరి. తాము పెద్దవారగునపుడు జీవనముననే మార్పులు గలుగును గావున వాటన్నిని నెరుంగునుటకు గిగిరితి నాధికారాశ్రయమున నభ్యసించవలయునని వారు విద్యార్థులను హెచ్చరించిరి. పరిశ్రమ లేదేకాభివృద్ధి కావల్యకము గావునను త్వరలో హిందూజాత పరిశ్రమ లభింపజేయగ నెరుగును గావునను విద్యార్థు లావిద్యలందు మంచిజ్ఞానము నలకుచుకొనవలయుననిరి. సాంకేతివిద్య గూడ చాల అవసరమని వారు తెలిపిరి.

జాబులు

I

అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారి వారు?

అయ్య, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కరణముల సంఘముల తరపున వనిచేయుచున్న అయ్యగారి తిరుపతి రాజుగారిని గురించి, బాధ్యతాపాటి వేంకటేశ్వరరావుగారు, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని యందు ప్రాచీన శాస్త్రమును చూపిరిమి. ఈ తిరుపతిరాజుగారు విశేష అభివృద్ధి తరపున చాలకాలమునండి, పాటుపడి వని చేయుచున్నట్లు, ప్రతీకలవ్వారా చూచుచునే యున్నాము. మా దత్తమండలములకు కూడ రావలసివచ్చిన కొరగా, వీరు దయచేసి హిందూపురం వచ్చి రా తాలూకాలలో, విశేష అభివృద్ధి సంఘములను స్థాపన చేయించి, మాకు సర్వవిధముల సహాయులైరి. మేము వీరినే మావచ్చి రా తాలూకా సంఘముల తరపున ప్రతినిధిగానూ, కేంద్రీయంగానూ ఉంచుటకు వెన్నుకొంటిమి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని నందు, కృష్ణ, గుంటూరు, గోదావరి, గంజాం, విశాఖపట్టణం, నెల్లూరు, వచ్చి రా జిల్లాలలో ప్రతి తాలూకా సంఘముల తరపున, వీరినే ప్రతినిధిగా నేర్పరచుకొన్నట్లు అన్ని సంఘముల తాలూకా రికార్డును, పేరుకొన్న చూచిరిమి. వీరు ఆగస్టు నెల 12 వ తేదీన జరిగిన కాసనర్యాంబు సభకును, 23, 24, 25, తేదీలయందు అనంతపురమున జరిగిన ఆంధ్రప్రదేశ్ సభకును దయచేసిరి. ఇక్కడ కమిటీవారితో చెప్పి, విశేష అభివృద్ధి, పారంపర్యపు హక్కును, నిలుపుచేయు తీర్మానమును, తక్కిన తీర్మానములలో పాటు పెట్టింది. మా దత్తమండలములో కొలిన అన్ని తాలూకాలవారికి, వైచారికి సంపించు కిటికనులు అచ్చువేయించి, మాకు పంపియించిరి. వీరు కార్యమును నెరవేర్చి ప్రతికలకు తెలియపరచుచుండిరిగాని మాటలు చెప్పి క్రియాశూన్యకృత్యము జరిపియుట లేదు.

అనంతపురము. టి. గురమూర్తి.

II

గంజాంమండల గ్రంథాలయ మహాసభ.

అయ్య, ఈసభ బ్రహ్మపురాంధ్రాభివృద్ధి వర్గ సమాజమువారి కుమారుల ఈసభాసలలో బరంపురమునందు జరుగ నుద్దేశించి మ-రా-క్రి బచ్చుజగన్నాథ దాసుకుమారులు ఎమ్. ఏ. టి. ఎల్. గారి యాధిపత్యమున సమావేశమై ఆర్యసంఘ మేర్పాటు చేసినటుల ప్రతికాముఖమున ప్రచురపరచియున్నార. నెల్లూరు మాసమాత్ర వేళించినట్లుటికిని ఏతప్పియినట్లును చేయుచున్నట్లు గానించదు. గత దివసములలో సాంఘికముందు జరిగిన 5-వ కార్యనిర్వాహక సభయందు రాజాపు కార్యనిర్వాహక సభ పీఠమండలమును జరుపుటకు సుజనాను మోదినీ సమాజ కార్యదర్శిగారు ఆహ్వానించి ఈ ఏడవ మాసమునందే కార్యనిర్వాహక సభజరుగ నుద్దేశించి అందులో పాటు ద్వితీయ గ్రంథాలయ మహాసభకూడ జరుపుటకు బూనుకొని ప్రయత్నములను చేసియుండగా బ్రహ్మపుర వాస్తవ్యులు నందరు పీఠమండలములో సభలను జరుపనీయక బరంపురమునందే జరిపినచో గ్రంథాలయోద్యమమునకును విశేష ప్రాముఖ్యత వచ్చుననియు, వెక్కొండ్రు భాషాభిమాను లిందు పొల్లారనెద రనియు తలంచి, పీఠమండల వాస్తవ్యుల సత్ప్రయత్నములను సీటుచుంచి రామే ఈ సభలను జరిపెదమని మండల గ్రంథాలయములకు తెలియజేసినప్పుడు పల్లెలవారికంటె కట్టుకా ప్రయత్న తీరునిపుణతతో సభలను నిర్వహించెద రని మండల గ్రంథాలయములవారు తలంచిరి గాని ఆకాశంక మొన రెప్పదరిన దలంచలేదు. మండల గ్రంథాలయ సంఘకార్యదర్శి, ఈ విషయమై మూడిభావ మొందుటకు కారణము తెలియలేదు. ఇక నైనను కడుక్రొధపడించి నెల్లూరు 5-వ వారంలో సభ జేయుటయో లేక పీఠమండల గ్రంథాలయ పక్షమున జరిపించుటయో వెంటనే తమ అభిప్రాయము ప్రతికాముఖమున తెలియ జేయవలెను.

గ్రంథాలయభిమాని.

III

కృష్ణామండల గ్రామోద్యోగస్థులసంఘము.

అయ్య, విశేష అభివృద్ధి ప్రతికలో ఆగస్టు 15-వ తేదీన గుంటూరుమండల గ్రామోద్యోగస్థులసంఘపు కరెస్పాండింగు సెక్రటరీగారు, గ్రామోద్యోగస్థుల రాయబారము విషయమై పూర్వీక వ్యాసము చూచినాను. వారు ప్రతిజిల్లా

లోను ప్రతినిధులను నియమించి తెలుపుటకన్నను, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని గ్రామోద్యోగస్థు లందఱుగారి, ఆయా జిల్లాల ప్రతి నిధులుగారి రాయబారమునకై ప్రతినిధులను నియమించి వ్యాప్తియను వ్యాప్తిని నిజమే. కాని యిప్పు డట్టిసభ కూడుటకు వ్యవధిలేవందున మేము వెంటనే తెలియజేసితిమి. కాసన సభ ఆగ్నేయలో సమావేశమగునని తెలియచున్నది. అప్పుడే మనవారసత్వపు హక్కుగర్హిల్లు ప్రతివేళ వెట్టబడు నని కూడ ఊహించబడుచున్నది. కనుక నెల్లూరు మాసాంతములో కలసే మనము రాజధానినగరమేలేక ఉదకమండలమో వీరి కాసన సభ సమావేశముకాక పూర్వమే శ్రీగర్హిల్లుగారిని తదితరులను దర్శించవలెను. నెల్లూరు ప్రతివేళించినది. ఇప్పుడు తెలుగు జిల్లాల గ్రామోద్యోగస్థులందఱును సభకు హాజరయ్యుచేయుటకుగాని చేసినను సమకూడుట గాని తటస్థమై యుండుటము. కృష్ణా గుంటూరుమండల గ్రామోద్యోగస్థులు సభ కేంద్రం చేరగాని ఇతరమండలవాసులు కృష్ణాప్రయానం కొరకై రావలరు. కాని ఆయా జిల్లాలలోని గ్రామోద్యోగస్థుల ప్రతినిధుల నెన్నుకొని ఒక్క నియమిత సాంకేతికస్థలమున కలసి రాయబారము విషయమై చర్చించి సత్వరము శ్రీగర్హిల్లుగారిని దర్శించి వెడలుట సమజమును సులభమృదువున చేయున్నది. కనుక త్వరక ప్రతినిధుల నన్ని జిల్లాలలో నెన్నుకొనుటలు చేయుటయు, ప్రతినిధులు సమకూడుటకు సుకష్టనిర్దేశము చేయుటయు కర్తవ్యము. తత్సభకు మేము సాయము చేయ నీర్థముగానున్నాము. ప్రతికారావుగారిని స్థలవిస్తయ్యాది విషయములను ప్రతికాముఖమున ప్రయోచించుటకు కొరచున్నాము. సత్వరము ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ప్రతినిధులకు తెలియజేయ గోరుచున్నాము.

బాధ్యతాపాటి వేంకటేశ్వరరావు. గడివాడ సంఘకార్యదర్శి.

చెన్నపురి కార్యకేవలము నోటీసు

రెడ్ హిల్లు చెలువులో నీరు మట్టము నకు మిక్కిలి తగ్గియుండుటచే చెన్నపురియందు నుండు నీటి గొట్టములయందు ముఖ్యములగు వానియందు కూడ, నీరు 10 అడుగులవరకు తగ్గించబడును. అందుచేత నా నీటిగొట్టములకు మిక్కిలి దూరమునందుండునట్టి స్థలములలో జలము నిలిచి నిలిచి వచ్చును. మేడలమీదకు బొత్తిగా రాదు. కనుక గొట్టములలో నీరు సమృద్ధిగా వచ్చునప్పుడే పట్టియుంచుకొనవలెనని యెల్లరకు ఇందుమూలముగా తెలియజేయుచున్నాము. రెడ్ హిల్లు చెలువు నందు నీరు సమృద్ధిగా వచ్చినప్పుడు మఱియ యథా ప్రకారముగానే నీరు గొట్టములయందు వదలి పెట్టబడును. (1746) మదరాసు కార్యకేవలము హెచ్. హెచ్. బర్మిట్, రిప్టెక్ భవనము 3-9-1919. ఆర్టింగు వెసిడెంటు.

ఇప్పుడే ఫౌంటెన్ వనాలు వచ్చినవి. క్రొత్తగా భరణ తగ్గించబడినవి. బ్లాక్ బర్న్ రు. 3-4-0. నెల్లూరు నెం. 210 రు. 3-12-0. స్వాక్ రు. 6-8-0. వాటర్ మెక్ నెం. 12 రు. 6-12-0. అల్లెనాదా రు. 2-8-0. గిరి బ్రదర్స్, వైమనర్స్, ట్రిప్లికే, మద్రాసు.

జాతక మార్తాండము

గోపాలపురం కాపురస్థులు బ్రహ్మశ్రీ ఆకర్ష వేంకట కాశ్రిగారిచే రచియింపబడి కృత్యమునకు సిద్ధముగానున్నది. కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే కలవు. ఈ ప్రకరణ కృత్యతో ఒకటి రెండు సార్లు పరిశీలించినయెడల తమ జననచక్రములను బట్టి భూతభవిష్యత్సర్వమున ఫలములను జ్యోతిష్కల సహాయము లేకయే తమంతట తాము తెలిసికొనుటయేగాక జ్యోతిషకాశ్రుతులలోని మర్యాదలను అతి సూక్ష్మముగ గ్రహించి గలుగుదురనుట కావంతయు సంతోషములేదు. ఇందు సుమారు మాటయే బాధకములు చక్రములలో సహజ దాహారణముగా విశదీకరించి చాంచుపరచబడినవి నెల రు. 2-8-0 లు. చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహంగారి నవలలు, నాటకములును, పాదగంటివారి నాటకములును మా వద్ద దొరుకును. వర్తకులకు నరసమైన ధరల క్షయబడును. (1869) గోదావరి బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

మదరాసు అందు నదరమరాట రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇక కాన్పొరేటు చేయబడినది) నోటీసు. 1919-వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల 8-వ తేదీ సోమవారమునుండి, నెం 2 రు అప్ కలకత్తా మెయిలు ప్రయాణీకుల కొరకు పొన్నేరివద్ద 2 నిమిషములవరకు ఆగును. బ్రెయిను పొన్నేరికి కలు10X0-9 నిమిషములకు వచ్చును. అచ్చటినుండి 10 Xంటల 11 నిమిషములకు బయలుదేరి బేసికాబ్రిడ్జికి 10 X0-57 నిమిషములకు వచ్చును. అచ్చటనుండి 11 X0-9 నిమిషములకు బయలుదేరి సెంట్రల్ స్టేషనుకు 11 X0-15 నిమిషములకు ఇక్వటిమాదిరియే వచ్చును. (175)

National Psycho Physical Culture University College WANTED-STUDENTS Fees Moderate, Apply for Particulars to:- Prof. B. RAMAJOGA RAO, 255, Thambu Chetty Street, (Upstair) Madras. HEALTH FOR A POSTCARD

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described "as an aid to Nature"—the actual cure being effected by an "excessive accumulation of the blood in the diseased part," the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential "Natural—" that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Batale (India.)

DR. BIER'S ERECTRUSS 669)

అమకమునకు. రైలు పాల్కు, కోనులు, నెలకలకు, పాల్కు నీరు సామానులు, బల్లెడరేకులు, యితర అన్ని రైలుపట్టు సామానులు, ఎమిరి, సిమెంటు పాల్కు, వైస్ బాడు, బెల్లింగులు, పాట్టింగులు, ఫుల్లింగులైరా యాంత్రి సామానుల సరసమయిన ధరలకు యియ్యబడును. ఇలియే కాక మౌరీకాయలు, లూరికేటింగు ఆయలు, గ్రీస్, 50 గ్రాములముఖ భాళి పీపాలు, 400 గ్రాముల గాలములు పట్టు భారీదబ్బాలు విక్రయమునకు సిద్ధముగానున్నది. ధరలకు యీ క్రింది చిరుసామాను యింగ్లీషులో వానినయెడల జబ్బులు యియ్యబడును. S. Venkatarama Aiyar & Co. Post Box No 107 Madras. Telegraphic Address, Genuine.

గుణానుసానబోధిని. తత్వక గొనుడు.

ఇది మా యావధాలయసంబంధమున అనేకవైద్య విషయములలో వ్రాయబడిన యొక పెద్ద వైద్యగ్రంథము. 'ఇంటింటు నుండదగిన పుస్తకమిన్ని'. 'సము: బ' 'సంతోషిని' పుస్తకము: న్ని, ప్రతికాధిపతులున్ను, చువానీయుల సేవలున్ను దీనిని ప్రశంసించియున్నాడు. ఇది 10 అణాలు. మహాజ్యోతి చిక్రితా బోధిని:—3 అణాలు. లోక భయంకర 'ఇకన్ఫ్యుయెంబా' జ్వరము యొక్క నిగావము, చికిత్సోపచారములు అతివిపులముగ నిందు వ్రాయబడినవి. గుణానుసానబోధిని చిక్రితే మహానీయుల కేవలము గొనియాడ బడియున్నది. మొదర్సు. టి. జె. ఎస్. రావు బ్రదర్స్. (1749) మెదక్లెఫ్ట్ వైద్యశాల ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం, గుంటూరు జిల్లా.

స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణ మధికము!!

అమృతం

మోసము కలుగదు.

అమృతం

అన్ని నోవులకు

జనము
పరమోషధము.

శిలగోక్షులమాన్యుడు. జాయువుపొట్టకావుడు. పార్శ్వపుమెప్పుల తారదోలుడు. పొట్టును బోగొట్టును. ఇది యిది యనగేల నశింపింపజేసిన శోషులకు సంజీవినివంటిది. వనమాలికలచే హిందూజాతమందు తయారు చేయబడు మంచిమందు. వీనిని విశేషములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే నెలకు నాలుగు యోగ్యతా కర్తవ్యములు జూపియున్నది. అన్ని యుగాలందులలోను విక్రమగలదు. ఒకసారి వరిచీంతి చూడుడు.

తామర తైలము

కామర, తీట, పిమ్మగిట్ట, దురద, ఉంగరములనంటిచుట్టు, రసికాకుట, వెంట్రుక లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములకు వాడవలయు శోషము. రాజారాజి బోమ్మను చూచిపోవలయు మంచిది. నెల 0-6-0 య మాత్రమే.

మోహి నీ తైలము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 రులములు మాత్రమే సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంత చూర్ణము

కంటి నొప్పులకు దివ్యమధము; కుశానగలిగియుండును. యర్ధసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. నెల 1-కి నెల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 య.

అమృతం జనము డిపో,

109, ప్రెసిడెంట్, ఫోర్టు, బొంబాయి. 6, తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ప్రకటన

మహా మహాపాథ్యాయ శాస్త్రుండే శంకటరత్న కవి విరచితములైన అమృతంజనములైన ఈక్రింది గ్రంథములు గలవు. ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడే గ్రంథముల నచ్చుకొనించుటకు ముఖ్యమంత్రి శంకటరత్న కవి కుటుంబమునకు దగిన ధనసహాయము చేసి గ్రంథముల విడుదలమై సర్వస్వాంత్యములను బడయగలరు. అందువలన భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడుటకు విశ్వసాధనమైయున్న శంకటరత్న కవిగారి కుటుంబమునకు సహాయము చేయుటయును లేదు ముక్తకలుగు గలగ గలవు.

1 శ్రీమతి మాధవమ్మ (నాటకము) 2 ఘటి కాచలమహాత్మ్యము (క్రబంధము), 3 అజామిఖో పాఖ్యానము, (యక్షగానము), 4 సత్యనారాయణపాఠసము (క్రబంధము.)

ఈ విషయమై వివరములు తెలిసికొన గోరువాడు క్రింది ఉపనామాకు వ్రాసికొనవలయును.

శంకటరత్న కవి గ్రంథములు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

సత్యాగ్రహ స్వదేశి ధోవతులు

హిందూ దేశమునందు తయారైన నూలుతో మనదేశపు చేతియగ్గములవలన నేయబడినవి.

ఇరుకంటి లేక గుండంచు 60-వ నెంబరు 54 అంగుళముల వెడల్పు గలది గజము 1-కి 1-0-0.

ఇరుకంటి లేక గుండంచు 40-వ నెంబరు 54 అంగుళముల వెడల్పుగలది గజము 1-కి 0-14-0.

సాధారణమైన తువాళ్లు, ట్వీల్డ్ 1-కి 0-10-0 అంతకు పైన వెలగలిగినవి కూడ యున్నవి.

నూలు చేతిరుమాళ్లు 60-వ నెంబరు 1-కి 0-4-0

స్వదేశి ఇండస్ట్రీయల్స్ కంపెనీ, 505, హాడిసోఫ్ పేట్ రోడ్డు, లిమిటెడ్, కంజీవరం.

(962)

లిమిటెడ్, కంజీవరం.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామ్రోజెక్షన్"ను యువయోగింపవలయును. దాని నువయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్తపట్టి పాక్కులు పాక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్త పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుండును. ఈ కామ్రోజెక్షన్ యువయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దారియొక్క యువయోగమును గురించియు ఫలప్రతిగు గురించియు అసలు యేనెట్లకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రమ్ము 1-కి రూ 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలవెట్ట నెం 553 రూ

389

మదరాసు

(ప్రీ కామ్రోజెక్షన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

Beauty is the Heavenly Boon

It can only be obtained by beautifying the hair and our preparation is the only one which has helped throughout use only 490

Parastan Hair Oil (Regd)

It makes hair soft and shining. It also strengthens the roots of hair

TAKE LADIES EARNED CARE

to use our Parastan Oil for keeping your brain cool,

Price Re. 1/- Postage Extra

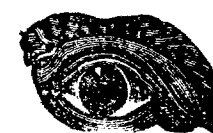
Agents:—

F. Hassanali & Co.,

51, China Bazaar, G. T. Madras

NOTE:—Please try Parastan Liquid Soap Re. 1-0-0

విక్రీయ ఆనుపత్రి, కాకినాడ.

అంతరకుసుమం బహువిధముగా

వాగు చేయబడును. ఎన్ని సంవత్సర

ములనుండి గ్రుడ్డికనముచే బాధ పడి

నను, తిరిగి దృష్టిని (చూపు) పొంద

గలరు. కంటిలో పువ్వులు, ఎరుపులు, పిరుపులు, దురదలు, కల్లరా నమస్త శ్లేశోగములు కరువవుచును. కడు బీదల కదిరదు. (1568)

1. అంగ్లీయ వైద్యయోగచంద్రిక తెలుగుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. 400 ప్రక్కలు గలవు. నెల రూ 1-4-0. 2. వైద్యులు ఖీరు అను గ్రంథము ఇంగ్లీషులో వ్రాయబడినది. నెల రూ 1-0-0.

వి. గోపాలకృష్ణయ్య, యం. డి. సర్జన్.

పాశ్యపు వేంకటాచలవణితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు.

1. అష్టాంగినిలాసరసము:—అష్టాంగుల శ్లేశులతోను ఈ అష్టాంగినిలాస రసమువలన నిరోగులై యున్నారు. ఈ రసము అష్టాంగినిలాస రసముగల సీసా తయారై నుండలేక శ్లేశుల నర్వోత్తమమైన సిద్ధాంతము తోగలిగి లేదని తాత్. సంకీర్తనముగ జల్గుగలరు. వివర్ణము, మూడేక పాక్షికములు, నన్ని పాతము మొదలగునవి తత్పక గుణములను సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం. (594)

2. క్రిమివాగ్ధ తైలం:—శ్లేశుల గడ్డకును, నందుల శోషి, పోషకులను ముంజిమందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

3. క్షయన రాసవం:—వీనిని నీవించినప్పుడునుండియే మూత్రమును కట్టక (శిలరా) పొంతిలేది, శిలలేది, అట్లై లేదులు గుణము కాగలరు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

4. బాలసుఖోదయము:—దిద్దలకు జలకారీ; తియ్యక తుండు. మంచము, నులబర్తము, అట్లై లేది, కృతత్వము, కడు తృప్తియందును. ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణములు దిద్దల పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

5. శోకానుభవన కస్తూరిమాత్రము:—దిద్దలకు వంశు మునిరినవారికి, బాలింకులకు ఉత్తమ గుణ కారి. మంచము, నడికేము, వర్ష, అట్లై లేదు, శిల కాతం, పార్శ్వజాయువు, ములబద్ధం, శ్వరం, వతిజ్వరము, మర్మము మొదలగు యింకా కళిక శోగములను గుణముచేయును. (891)

150 మాత్రము గల సీసా 0-4-0
తపాల కర్మతో 6-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-18-0
" " 25-కి 5-8-0

జి.వి.కొనుభవతో కూడ అనుభవము తెలుగున కంతయును.

శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మొదరాసు

మోహిని తైలము:—శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు చేరును. నువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0 అమృతంజనము డిపో - బొంబాయి, మద్రాసు.